

Nanette Eskola

Vastuullisesti valmistettu skeittikenkä

Skeittikenkäteollisuuden keskeisimmät ongelmatkohdat ja mahdolliset ratkaisut ympäristönäkökulmasta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tutkinto: Muotoilija AMK

Tutkinto-ohjelma: Tekstiilisuunnittelu

Opinnäytetyö Kevät

Päivämäärä

26.4.2021

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Nanette Eskola
Otsikko:	Opinnäytetyön otsikko
Sivumäärä:	50 sivua + 1 liite
Aika:	26.4.2021
Tutkinto:	Muotoilija AMK
Tutkinto-ohjelma:	Tutkinto-ohjelman nimi
Suuntautumisvaihtoehto:	Tekstiilisuunnittelu
Ohjaaja(t):	Lehtori Tuiti Paju, Lehtori Tuija Nieminen

Opinnäytetyön keskeisin tarkoitus on tutkia vallitsevaa kenkä- ja erityisesti skeittikenkäteollisuutta. Työssä selvitetään keskeisimpiä ongelmakohtia ja lopputuloksena pyritään löytämään mahdollisia ratkaisuja näihin ongelmiin.

Opinnäytetyön tavoitteena on syventää ymmärrystä siitä, miksi juuri skeittikenkien suunnitteluun ja valmistusprosessiin tarvitaan välitöntä muutosta. Alussa käsitellään skeittauksen perusteita, jotta ongelman laajuus ja ajankohtaisuus tulee selväksi. Tämän jälkeen paneudutaan itse skeittikengän rakenteeseen ja kengän kulumisen juursiihin. Lisäksi esitellään tapoja, joilla kenkien käyttöikään voidaan positiivisesti vaikuttaa.

Skeittikenkien vastuullisuudella, valmistusprosessilla ja materiaalivalinnoilla on suuri painoarvo kenkien lyhyen elinkaaren vuoksi. Opinnäytetyön avulla selvitetään skeittikenkien nykyisiä valmistustapoja ja niiden ympäristövaikutuksia. Nykyisiin vaihtoehtoihin mahdollisuuksiin tutustutaan ja brändien kantamaa vastuuta tarkastellaan sekä tuotannon että markkinoinnin näkökulmasta.

Aihetta lähestytään tutkimuskirjallisuuden, nettiartikkeleiden, brändien verkkosivujen tarjoaman informaation, videoiden sekä henkilökohtaisten tietojen ja kokemusten avulla. Lähteenä toimii myös englanniksi toteutettu sähköpostihaastattelu vastuulliselle lenkkarifirmalle Rens Originalille.

Avainsanat: kenkäteollisuus, skeittaus, skeittikenkäteollisuus, vastuullisuus, läpinäkyvyys, kiertotalous, suljettu tuotannon ympyrä (closed loop), uusiutuvat luonnonvarat, eettisyys, ympäristöystävällisyys, brändi/brändäys, viherpesu, materiaalitutkimus

Abstract

Author: Nanette Eskola
Title: "Responsibility of Skate Shoes" The main sustainability problems of skate shoe industry and the alternative solutions to these
Number of Pages: 50 pages + 1 appendices
Date: 26 April 2021

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Design
Specialisation option: Textile Design
Instructor(s): Samuli Heino, Project Manager/Mentor
Tuiti Paju, Senior Lecturer, Tuija Nieminen, Senior Lecturer

The aim of the thesis is to examine the designing and manufacturing of skate shoes and the possible reasons behind the problems. The basics of skateboarding are discussed at the beginning to make the extent and timeliness of the problem clear. After this, the structure of the skate shoe and the root causes of shoe wear are presented.

The responsibility of skate shoes, the manufacturing process and the choice of materials are important because skate shoes break down so fast. The current production methods of skate shoes and their environmental impact are introduced. I will look at the current alternatives and the responsibilities of brands from both a production and marketing perspective.

The topic is approached through research literature, online articles, information provided by brand websites, videos, and personal information and experiences. One email interview was conducted for Rens Original in English. They make sustainable sneakers from coffee and plastic waste.

Keywords: Shoe industry, skateboarding, skate shoe industry, sustainability, transparency, closed loop, renewable resources, ethicality, responsibility, green wash, brand, materials research

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Opinnäytetyön tutkimusongelma	7
3	Teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset	8
4	Skeittaus	10
4.1	Mitä skeittaus on?	10
4.2	Skeittaus ja välineet	12
4.3	Kenkiä kuluttavat temput	14
5	Skeittikengät	15
5.1	Skeittikenkien rakenne	16
5.2	Skeittikenkien materiaalit	17
5.3	Skeittikenkien kuluminen	18
6	Nykyinen kenkäteollisuus	20
7	Eetti ry kenkäränkkäys	21
8	Haastattelu	26
8.1	Rens Original	26
9	Vaihtoehtoisia materiaaleja	28
9.1	Kaktuksesta valmistettu tekonahka	28
9.2	Biohajoavat kengät	29
9.3	Suljetun ympyrän saavuttanut kenkä	30
10	Benchmarking	32
10.1	Nike Flyleather	32
10.2	Vans	33
10.3	Sole Technologies Institute	35
10.4	Cariuma	35
10.5	Houkie kenkäsuoja	37
10.6	Benchmarking yhteenveto	38
11	Kenkien keräys	38

12	Skeittikengän elinkaari	39
13	Yhteenveto	41
14	Pohdintaa	42
15	Mentorin palaute	44
	Lähteet	44
	Liitteet	50
	Rens Original Interview	50

1 Johdanto

Jo opintojeni alussa koin pientä kipuilua uuden luomisesta ja siihen kannustamisesta. Luova ala ja tekeminen ovat aina kiinnostaneet minua suuresti, mutta tekstiiliteollisuuden eettinen sekä ympäristönäkökulma ovat pyörineet mielessä jo pitkään. Ympäristön tilan jatkuva heikentyminen ja ääriolosuhteiden muuttuminen/voimistuminen ympäri maailmaa osaksi arkipäivää alkoi vaikuttaa minuun sekä henkisesti että fyysisesti. Mitä enemmän tiesin, sitä enemmän sattui. En pystynyt käsittämään, miksei asioille tehdä enemmän ja heti.

Aloin käsittelemään sisälläni tapahtuvaa heräämistä ja tekemään erilaisia muutoksia. En kokenut niitä ollenkaan vaikeiksi tai rajoittaviksi tekijöiksi elämässäni. Ehkä koin ensimmäistä kertaa tehneeni oikeasti niin kuin pitää, eli kantaa vastuuta. Minulla on kaikki mitä tarvitsen, enkä halua kenenkään (luonnon, ihmisen, eläimen) kustannuksella, pönkittääkseni omaa egoani, enää mitään uutta. Luovuin vastuuttomasta kuluttamisesta. Tuntui, että harteiltani putosi pitkään mukana kannettu lasti sanoja, kuten haluan, tarvitsen, ansaitseen.

Aloin kasvissyöjäksi ja skeittaus alkoi tuntua syvemmällä kuin pelkästään liikunnallisena harrastuksena. Huomasin, että monet skeittaajat jakoivat samoja arvoja kanssani, ja tuntui, että sain hyvää vertaistukea vallitsevaan kulutushulluuteen ja maailmanahdistukseen. Skeittaamiseen kun tarvitsee vain sopivat kengät sekä skeittilaudan. Sitä voi tehdä oman fiiliksen mukaan missä vain, miten vain ja milloin vain.

Skeittaus antaa paljon enemmän kuin vain sen adrenaliiniryöpyn, mitä liikunnasta saa. Siinä pääsee ylittämään itsensä, joskus alittamaan, mutta oppii hyväksymään asioita ja käsittelemään tunteita. Jos on raskas olo ja pitää päästä tuulettumaan, on skeittaus hyvä keino antaa energioiden virrata. Se toimii myös keinona vahvistaa jo valmiiksi hyvää fiilistä vielä paremmaksi.

Tuntuu, että skeittikulttuurissa vallitsee hyväksymisen ilmapiiri. Ainakin itse pyrin luomaan sellaista ympärilleni. Skeitatessa voi keskittyä omaan toimintaan ja antaa kaikkien loistaa yhtä kirkkaasti.

Skeittaus on parhaimmillaan omien siipien kokeilua turvallisessa ympäristössä, jossa muut ovat aidosti onnellisia kaikkien onnistumisista. Taitotasolla ei ole merkitystä, vaan sillä hyvällä ololla, jonka skeittaus antaa, kun ylittää itsensä ja saa muilta tukea ja sitä hyvää ”haippia”.

Kun skeittauksessa kehittyä siihen pisteeseen, että alkaa harjoittelemaan tempuja, alkavat myös tietyllä tavalla skeittauksen kulutusnäkökulmalliset ongelmat. Kengät alkavat kulua joskus hyvinkin nopeasti, ja usein vielä suhteellisen toispuoleisesti.

Tästä pääsemmekin opinnäytetyöni ongelmaan: skeittikenkien ympäristövaikutuksiin.

2 Opinnäytetyön tutkimusongelma

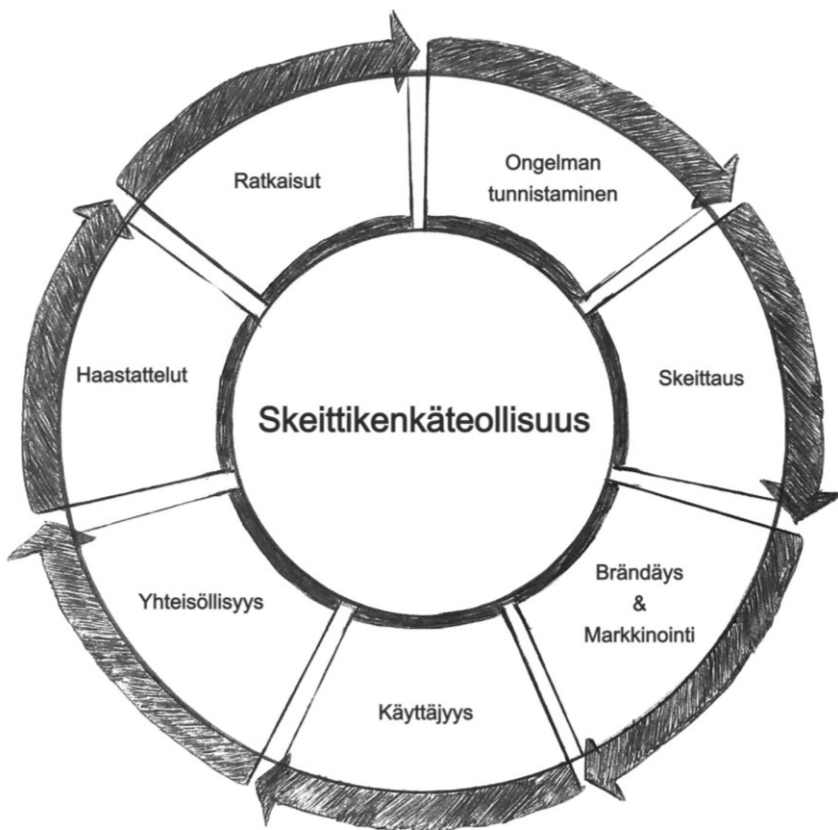
Skeittikengät ovat hyperkulutustavaraa. Niiden käyttöikä on usein todella lyhyt kengän kulumisen vuoksi. Grippiteippi on suurin syy kengän käyttökelvottomaksi kulumiseen. Kenkien valmistamiseen käytetään usein myös kestäättömästi luonnonvaroja, ja toiminnassa on usein monia epäeettisiä ongelmia. Lisäksi kierrätys on hankalaa nykyisten materiaalien sekä kierrätystapojen puutteiden vuoksi.

Haluan opinnäytetyöni avulla selvittää ja tutkia skeittikenkien nykyisiä valmistustapoja ja niistä aiheutuvia ympäristövaikutuksia, vaihtoehtoisia mahdollisuuksia, brändien kantamaa vastuuta sekä pohtia ratkaisua näihin ongelmakohtiin. Tulen tekemään materiaalitutkimusta tällä hetkellä markkinoilla olevista suosituista skeittikengistä sekä analysoimaan niiden mallia, rakennetta ja suhdetta vastuullisuuskysymyksiin.

Haluan löytää vaihtoehtoisia materiaaleja, joiden ympäristövaikutukset sekä hiilijalanjälki olisivat mahdollisimmat pienet ja toivon löytäväni 100-prosenttisesti kierrätettävää tai jopa kompostoituvaa materiaalia, jota voisi hyödyntää skeittikenkäsuunnittelussa. Koen, että nimenomaan skeittikenkien materiaalivalinnoilla on suuri merkitys niiden lyhyen käyttöiän vuoksi.

3 Teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni viitekehysten keskiössä on skeittikenkäteollisuus ja siitä aiheutuvat monialaiset haittavaikutukset. Ongelman konkreettisuus ja ajankohtaisuus on työntävä voima tämän tutkielman syntymiseen. Tällä hetkellä systeemin tarjoamat vaihtoehdot eivät ole hyviä vaihtoehtoja, ja tilanteen on muututtava.

Kuva 1. Teoreettinen viitekehys

Lähestyn aihetta erityisesti käyttäjyyden ja brändäyksen näkökulmasta, sillä olen kiinnostunut niistä mahdollisuuksista, jotka voisivat tarjota kaikille kuluttajille vastuullisen vaihtoehdon.

Olen tehnyt tuotesuunnittelua ympäristönäkökulmasta vajaat 4 vuotta. Olen suunnitellut sekä valmistanut omia tuotteita, joiden keskiössä on hukkamateriaalien sekä muille tarpeettomien materiaalien hyödyntäminen uudelleen tuotteeksi. En ole koskaan suostunut joustamaan periaatteistani, vaikka se hankaloitaisi tai hidastaisi suunnittelu-

työtä. Suunnittelen ja toimin aina itse vastuullisuus ja käytössä olevat materiaalit edellä.

Valmistuvana muotoilijana ja etenkin tekstiilisuunnittelijana koen, että minulla tarvittava tietotaito skeittikenkäteollisuuden mahdollisuuksien selvittämiseen ja innovatiivisuutta pyrkiä ratkaisukeskeisyyteen.

Skeittaus ja sen tuoma yhteisöllisyys sosiaalisena ilmiönä on myös osa viitekehystä. Skeittaajia on suhteellisen paljon, ja meissä oleva sisäinen voima ja samankaltainen arvomaailma voisivat antaa mahdollisuuden nopeallekin muutokselle. Uteliaisuutemme ja kykymme adaptoitua tilanteisiin antaisi uusille innovaatioille mahdollisuuden laajentua skeittikenkäteollisuuden puolelle.

Opinnäytetyöni pyrkii vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä ovat vallitsevan skeittikenkäteollisuuden keskeisimmät ongelmat?
2. Mitä vaihtoehtoja meillä on tarjota nyt ja tulevaisuudessa ongelmien ratkaisemiseksi?

Lähestyn näitä kysymyksiä tutkimuskirjallisuuden, nettiartikkeleiden, brändien verkkosivujen tarjoaman informaation, videoiden sekä henkilökohtaisten tietojen ja kokemusten avulla. Näiden kysymysten rinnalla kulkee tavoite syventää ymmärrystä siitä, miksi juuri skeittikenkien suunnitteluun ja valmistusprosessiin tarvitaan välittömästi muutosta.

Lisäksi työssä käsitellään skeittauksen perusteita, jotta skeittikulttuurista tietämättömät ymmärtäisivät, mistä puhutaan ja mikä painoarvo tällä ongelmalla on. Tämän jälkeen paneudutaan itse skeittikengän rakenteeseen, kulumiseen sekä tapoihin, joilla sen käyttöikään voidaan positiivisesti vaikuttaa.

Opinnäytetyön produktiivisessa osassa suunnittelen ja toteutan sähköpostihaastattelun kahvipavuista vedenpitäviä lenkkareita valmistavalle Rens Originalille. Haastattelu on oleellinen osa tätä opinnäytetyötä ja tuo uusia näkökulmia projektiin. Haastattelu löytyy tutkielman liitteistä, joihin viitataan haastattelujen yhteenvedoissa.

Osana opinnäytetyötä on myös tutkielman yhtenäinen visuaalinen ilme, joka johdattelee teemoihin niihin liittyvän kuvamateriaalin avulla. Osa näistä kuvista on esillä työn tekstiosuuksien rinnalla, ja osa kuvista on tuomassa fiilistä.

4 Skeittaus

4.1 Mitä skeittaus on?

Rullalautailu eli skeittaus on liikku-
mista nelirenkaisella laudalla
yleensä samalla erilaisia temppuja
tehdessä. Skeittausta voi harrastaa
kuka tahansa ja sitä voi tehdä oike-
astaan missä vaan, missä alusta on
renkailla tarpeeksi kova ja tasainen.

Skeittaus sai alkunsa 1950-luvulla
Kaliforniassa, kun lainelautailijat eli
surffaajat eivät päässeet aalloille
tuulettomina päivinä. Heidän piti
keksiä vaihtoehtoisia tekemistä,

jonka ansiosta pikkuhiljaa syntyi renkaallinen surffilauta. Laudan koko pie-
neni nopeasti ja surffaajat alkoivat skeitata tyhjillään olevia uima-altaita, josta
kehittyikin pikkuhiljaa nykyinen skeittauksen muoto.

Kuva 2. Kuvassa hahmo skeittaa regular-asennossa, eli vasen jalka edessä.

Ensimmäinen skeittibuumi rantautui Suomeen 1978, jolloin 1950-luvusta innos-
tuneet nuoret alkoivat harrastamaan lajia. Buumia kasvatti entisestään nuorten-
lehtien kirjoittelu aiheesta sekä amerikkalaisen Skateboard-elokuvan ensiesitys
oli Suomessa 1978. (Salmi 2011) Katajannokalle avattiin Suomen ensimmäinen
skeittikauppa Day Off 1977 (Day Off).

Rullalautailu aloitettiin perusjutuista: välineellä eteenpäin liikkumisesta, mäen-
laskusta ja esimerkiksi pujottelusta. Jo tuohon aikaan järjestettiin pienimuotoista

kisailua ja skeittausta pystyi harrastamaan joillakin urheilukentillä sekä limu-disko Casinossa, jossa oli päiväsaikaan skeittirata. (Salmi 2011)

Ensimmäinen skeittibuumi kuitenkin hyytyi melko nopeasti, jo vuosikymmenen vaihteessa. 1980-luvun puolivälissä nousi pysyvästi pinnalle uuden polven skeittaus, jossa musiikkimaku ja pukeutumistyyli poikkesi edellisestä. Tästä lähtien skeittaus on ollut pysyvä osa suomenkin katukuvaa ja 2000-luvun tilastoissa skeittaajia oli 24 000–60 000. (Salmi 2011)

Skeittielokuvat ovat myös iso osa skeittikulttuuria. Usein skeittareiden keskuudessa muodostuu ryhmittymiä, jonka kesken kuvataan esimerkiksi vuoden verran materiaalia. Usein joku/jotkut ovat kiinnostuneempia kuvauksesta ja osa porukasta keskittyy vain skeittaamiseen ja omaan osioonsa elokuvassa. Elokuvan avulla pääsee toteuttamaan visiotaan editoinnin, musiikin ja koko kuvaustyylin osilta. Skeittaus on itsensä ilmaisua, ja elokuvia tekemällä sen voi viedä syvemmälle tasolle.

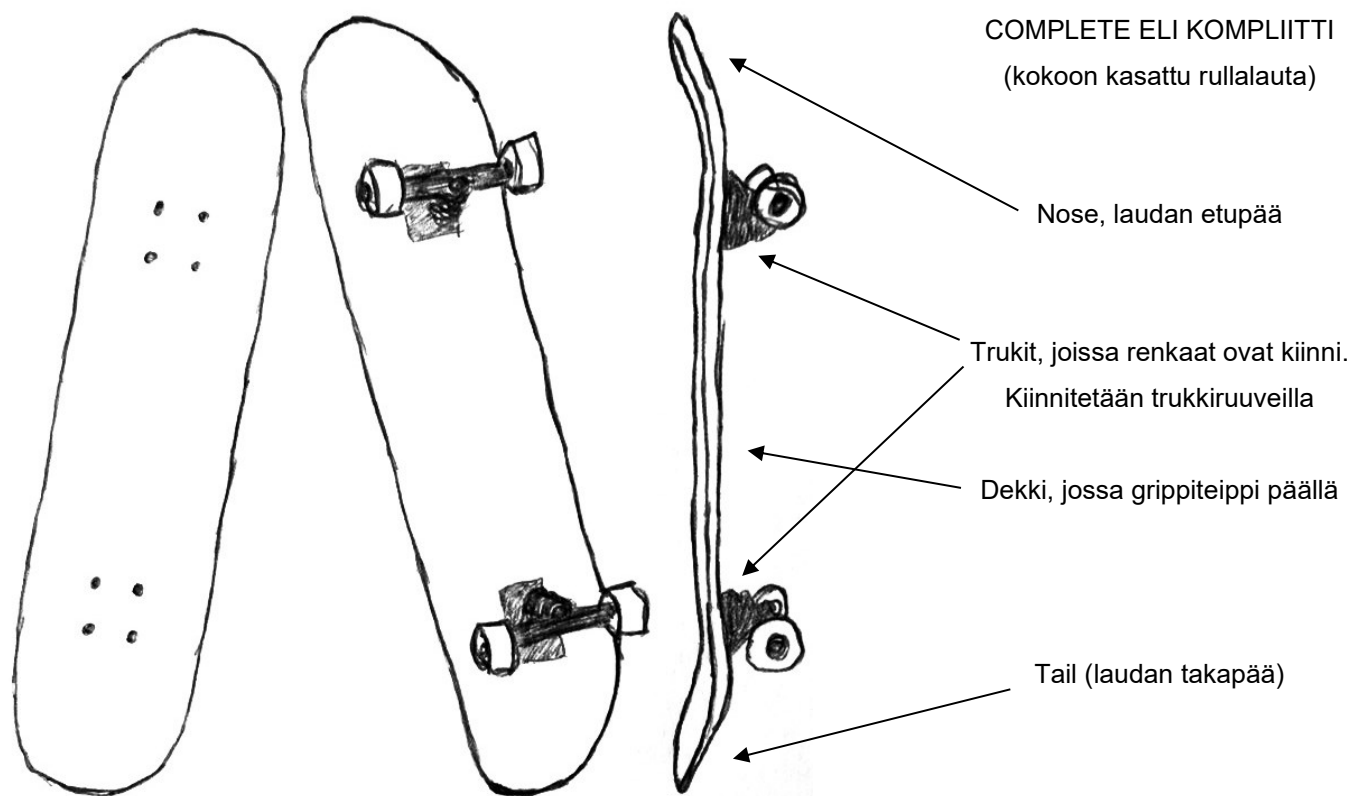
Monesti uusia skeittikenkiä markkinoidaan tällaisten skeittielokuvien muodossa. Jos tietylle skeittarille tulee oma nimikkokenkä, kuvataan siitä pienimuotoinen mainoselokuva. Suomessa Eniz Fazliov skeittaa Nikelle sekä Marius Syvänen skeittaa New Balancelle ja molemmat heistä ovat saaneet oman ”colorwayn” eli vanhasta mallista uuden oman värityksen.

Skeittaus kehittyy jatkuvasti, ja tempot ovat vaikeutuneet vuosien saatossa. Taso nousee ja skeittauksesta on tullut mielikuvituksellista ja luovaa toimintaa. Skeittiparkkeja rakennetaan ympäri Suomea ja laji on alkanut taas kasvaa valtavirran keskuudessa. Skeittauksesta tulee uusi olympialaji 2021, ja tämä saattaa lisätä harrastajien määrää.

Tämä voi vaikuttaa skeittikenkien kollektiiviseen kulutuksen kasvuun ja näin ollen skeittauksen ja skeittikenkäteollisuuden kohtaamat ongelmat kasvavat samalla kun käyttäjien määrä kasvaa.

4.2 Skeittaus ja välineet

Skeittauksen harrastamiseen tarvitsee completen (skeittilauta, grippi, trukit ja renkaat) sekä mielellään skeittaukseen tarkoitettut kengät.

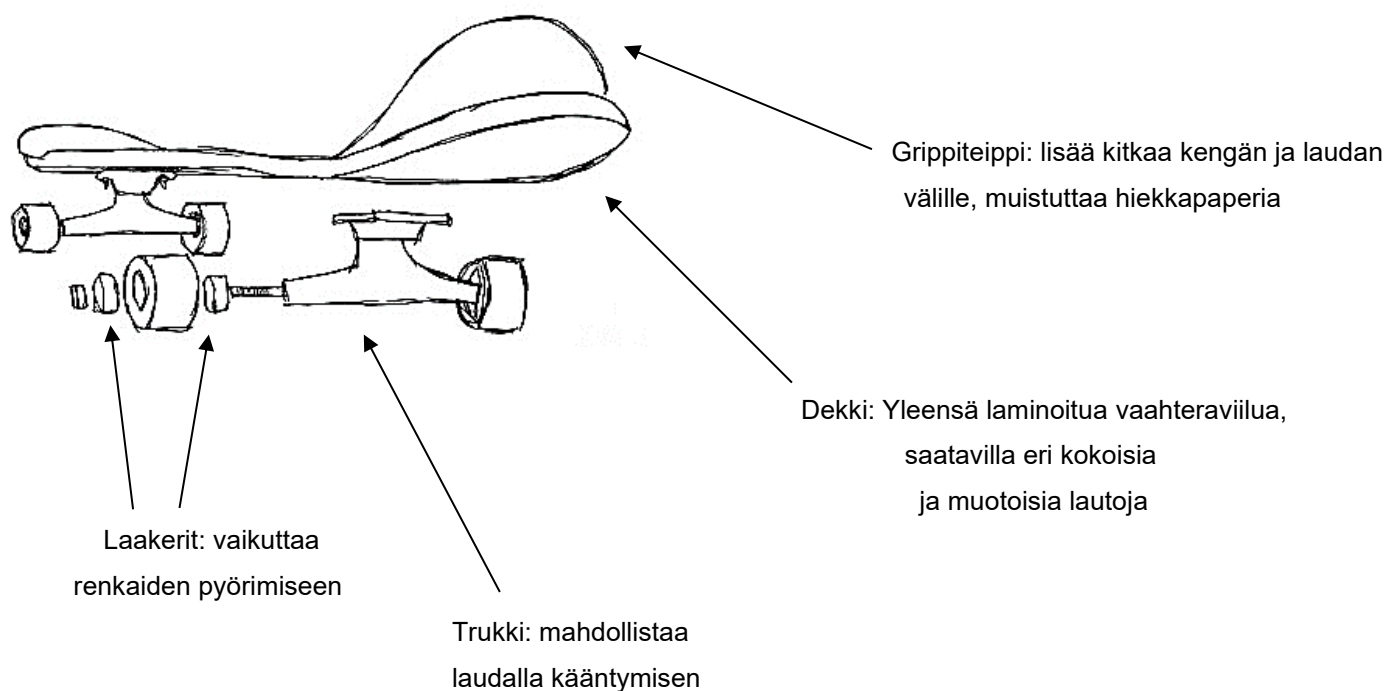

Kuva 3. Kuvassa kasattu skeittilauta eli kompliitti. Ohessa selitykset eri osille.

Rullalauta eli skeittilauta koostuu puisesta dekistä, grippiteipistä, trukeista, neljästä renkaasta ja renkaiden pyörimistä tehostavista laakereista. (Made-how.com)

Dekki valmistetaan yleensä muotoon liimatuista vaahteraviiluista tai muista komposiittimateriaaleista. Dekin päälle liimataan grippiteippi, joka muistuttaa koostumukseltaan hiekkapaperia. Gripin ansiosta skeittilautaa pystyy hallitsemaan paremmin, sillä se lisää kitkaa kengän ja laudan välille, jolloin kenkä ikään kuin tarttuu lautaan.

Trukit valmistetaan yleensä alumiinista, titaanista sekä hiiliteräksestä. Jos haluaa kunnon trukit, niin kannattaa hankkia ne tunnetulta valmistajalta kuten: Independent, ACE, Thunder sekä Venture. Lisäksi maailmalla myydään paljon markettiversioita, mutta niiden laatu on huomattavasti heikompaa ja ne voivat aiheuttaa jopa vaaratilanteita, jos niiden laatu ei vastaa käyttäjän tarpeita.

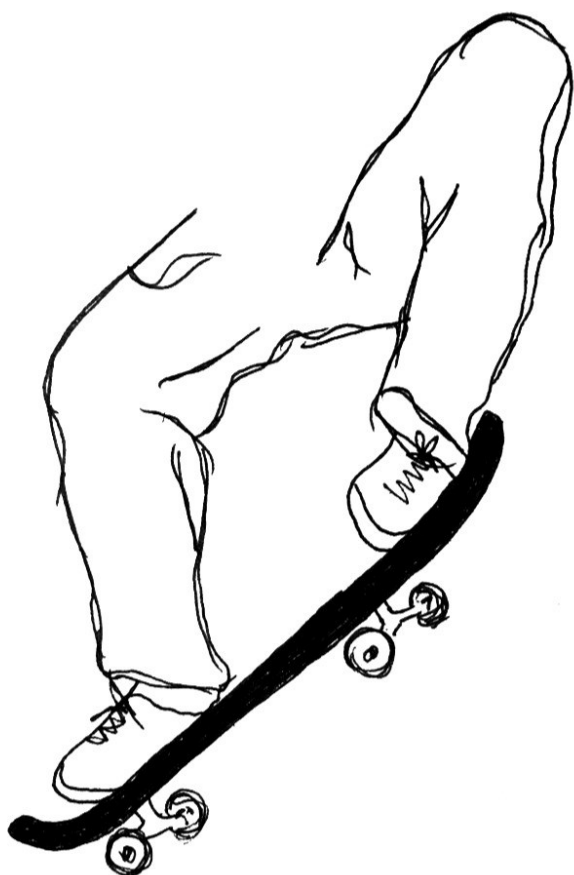
Kuva 4. Kuvassa tarvittavat osat skeittilaudan kokoon kasaamiseen

Renkaat laitetaan kiinni trukkeihin, ja renkaiden sisään asetetaan laakerit, jotka vaikuttavat pyörimisnopeuteen. Renkaita löytyy monilta eri merkeiltä ja niistä on tarjolla hyvin monipuolisesti eri vaihtoehtoja. Renkaiden koko ja kovuus vaikuttavat merkittävästi skeittaukseen. Pehmeillä ja isoilla renkailla pääsee kovaa epätasaisemmallakin alustalla, ja ne sopivatkin mainiosti esimerkiksi kadulla kruisailuun sekä kaariskeittaukseen. Tekniset temput onnistuvat paremmin pienillä kovilla renkailla ja niitä suositaan yleensä parkkiskeittauksessa.

Oman completen voi käydä kasaamassa vaikka lähimmässä skeittikaupassa, niin tulee hankittua laadukkaita ja kestäviä komponentteja. Nämä kaikki vaikuttavat suoraan käyttömukavuuteen sekä omaan turvallisuuteen.

4.3 Kenkiä kuluttavat temput

Kuten aiemmin jo mainitsin, temppuja tehdessä kengät alkavat kulua nopeammin. Täytyy siis esitellä skeittauksen perustemppu, joka jo itsessään saa kengän kulumaan huomattavasti.

Tutustutaan ollieen, johon oikeastaan kaikki muutkin temput perustuvat skeittauksessa. Siinä siirretään kenkää sivuttain kohti laudan kärkeä eli nosea, ja samalla ponnistetaan niin, että laudalla pääsee hyppäämään. Tässä liikkeessä kengän pinta hinkkaa hiomaperimaiseen grippiteippiin ja näin ollen kuluu nopeasti. Jos tekee vielä enemmän kitkaa vaativan tempun kuten kickflipin, tulee tuo sama liike yhdistettynä vielä voimakkaampaan sivuttaiseen potkuun, joka kuluttaa erityisesti kengän ulkosyrjää. Ei tarvitse montaa kickflippiä tehdä, kun kenkä alkaa jo kulua kyseisestä kohdasta.

Kuva 5. Kuvassa hahmo tekee ollien eli skeittauksen perustempun, joka kuluttaa kenkiä merkittävästi.

5 Skeittikengät

Viimeisenä silauksena tarvitsee skeittikengät. Hyvä skeittikengä vaikuttaa suhteellisen paljon laudan ja gripin väliseen kitkaan sekä lautatuntumaan. Skeittikengät on suunniteltu pehmentämään iskuja ja ennaltaehkäisemään loukkautumisilta. Skeittikengiä valmistavat monet kansainväliset yritykset kuten Nike, Adidas, Vans, New Balance, Converse, Emerica, Etnies, Es, DC ja Lakai.

On siis tärkeää tutustua erilaisiin markkinoilla oleviin kenkiin, jotta ymmärrämme niiden erot ja tarjoamat ominaisuudet ja miksi ne on niihin tarkoin valikoitu. Hyvä skeittikengä tuntuu mukavalta ja tukevalta jalassa, kuitenkin vaikuttamatta lautatuntumaan. Usein hyvät pohjalliset ovat myös merkittävässä asemassa, sillä skeitatessa jalkoihin kohdistuu paljon tärähtelyä ja iskuja.

Kuva 6. Skeittikengistä on lukuisia eri malleja.

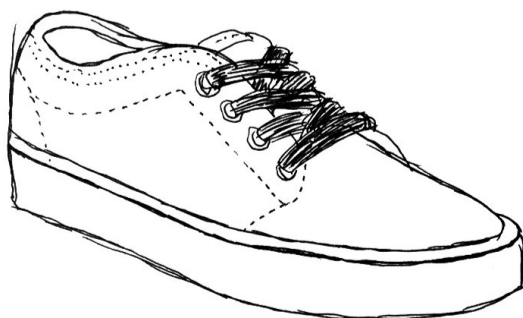
Skeittikengien suunnittelussa ja valmistuksessa pyritään aina huomioimaan niiden kestävyys, suojaus ja turvallisuus harrastettaessa sekä se, että ne valmistetaan tiettyyn tarkoitukseen eli skeittaukseen. kengän tulee suojata esimerkiksi

rappusia alas tippumiselta niin, että iskunvaimennus toimii, mutta ei kuitenkaan paksun pohjan takia esimerkiksi altista nilkan nyrjähtämiselle.

Tästä pääsemmekin sopivasti tutkimusongelman pariin: mistä materiaaleista skeittikengät koostuvat, ja mikä niiden ympäristövaikutus on?

5.1 Skeittikenkien rakenne

Skeittikengän pohja valmistetaan yleensä kahdella tavalla: joko vain liimaamalla kuumakäsittelyn avulla (vulksole) pohjakomponentit toisiinsa kiinni tai yhdestä kokonaisesta pohjapalasta ompelemalla pohja kasaan (cupsole).

Kuva 7. Vulkanoitu skeittikenkä

Kuva 8. Cupsolepohjainen skeittikenkä

Vulkanoitu kenkä

- Kuumennetaan korkeassa lämpötilassa, jotta pohjan osat liimautuvat yhteen
- Tasaisempi kumipäällyste
- Päällä foxing tape eli ns. materiaalinauha/-teippi, joka kiinnittää pohjan kenkään
- Tuntuu pehmeältä, huomattavasti joustavampi
- Hämmästyttävä lautatuntuma ja pito
- Löystyy ja hajoaa nopeasti
- Ei niin tukeva, tarvitsee hyvät pohjalliset

Cupsole kenkä

- Ei kuumenneta, jolloin kumipohja on kovempi ja paksumpi
- Kuvioitu kumipäällyste
- Mahdollinen ommel reunoissa
- Yksiosainen kumipohja
- Tuntuu jäykemmältä, ei niin joustava
- Parempi iskunvaimennus
- Yleensä enemmän kantapäässä tukea
- Kestävämpi

Niin sanotut vulkanoidut kengät ovat usein kevyempiä, ohuempia ja joustavampia ja sopivat hyvin tekniseen skeittaukseen. Ne ovat myös halvempia valmistaa, sillä pohjan komponentit sulatetaan toisiinsa kuumentamalla, eli käytännössä vain liimataan. Tämän pohjan ansiosta vulkkikengät ovat enemmän "low-profile" eli matalammat.

Usein uudet vulkkikengät tuntuvat ikään kuin sisäänajetuilta ja niissä on heti hyvä lautatuntuma. Koska ne ovat kevyemmät ja joustavammat, korostuu jalan liikkuvuus. Haittapuolena on, että vulkkikengät löystyvät nopeasti ja menettävät muotonsa sekä halutun tuen, joka suojaa loukkaantumisilta. Vulkkikenkien iskunvaimennus keskittyy usein hyviin pohjallisiin, ja näin ollen niille voi saada cupsolepohjan kaltaisia ominaisuuksia.

Cupsolekengät ovat tunnetusti hieman jäykemmät, raskaammat ja tukevammat, mutta huomattavasti paremmin muotonsa säilyttävät. Cupsolekengät on kalliimpi valmistaa, sillä pohja liimataan ja ommellaan ja ei lämpökäsittelyä vaativissa kengissä voidaan käyttää arvokkaampia materiaaleja. Cupsolekengät soveltuvat erityisesti korkealta tippumiseen maksimaalisen tukensa takia eli esimerkiksi portaiden skeittaamiseen.

On tärkeää muistaa, että materiaalit vaikuttavat paljon siihen, minkälaisen pohjan kengälle voi valmistaa. Osa materiaaleista käyttäytyy eri lailla kuumennuksen jälkeen.

5.2 Skeittikenkien materiaalit

Monet markkinoilla olevista suosituista skeittikengistä valmistetaan nahasta, puuvillasta ja neitsytöljypohjaisista materiaaleista. Monien kenkien valmistuksessa käytetään myös vahvoja liimoja, jotka vaikeuttavat kenkien uudelleen kierrättämistä.

Tunnettujen brändien verkkosivuilla on todella vähän tai ei lainkaan informaatiota materiaaleista tai niiden alkuperästä saatikka vastuullisuudesta. On lähes tulkoon mahdoton löytää tietoa skeittikenkien valmistamiseen käytetyistä luonnonvaroista ja siitä, miten brändien vastuullisuuslupaukset toteutuvat juuri skeittikenkien ja vaikka tietyn mallin kohdalla.

Yleisin tapa valmistaa vulkanoituja kenkiä on yhdistää rikkiä ja luonnon kumia ennen sen kuumentamista. Rikki pääsee käsiksi kumin kemialliseen koostumukseen ja näin ollen muuttaa kumin rakennetta vahvemmaksi. Mokka ja kudottu kangas ovat nykyisin yleisiä materiaaleja vulkkikenkien päällisiin, sillä ne kestävät kuumennuksen. Vulkanoiduissa kengissä ei voida käyttää EVA-vaahtoa tai kevyttä nailonia, sillä ne sulavat prosessissa. (Ks. Vans)

Vaikka nykyisten skeittikenkien käyttöikää pidennetään esimerkiksi erilaisilla vahvikkeilla, ei se poista sitä faktaa, että kengät kuluvat myös pohjasta hyvin nopeasti puhki. Ehdottomasti tärkein olisi nyt heti lähteä muuttamaan koko skeittikenkien tuotantoa, sillä kenkien nykyinen valmistustapa tuhlaa meille elintärkeitä luonnonvaroja todella merkittävästi niiden lyhyen käyttöiän vuoksi.

5.3 Skeittikenkien kuluminen

Grippiteipin ansiosta skeittilaudalla on helpompi tehdä temppuja, mutta samaan aikaan se kuluttaa skeittikenkiä merkittävästi. Kengät kuluvat pohjista, kärjistä ja sivuista sekä muun muassa narut saattavat mennä hyvinkin helposti poikki tietyissä tempuissa. Kun skeitikengät kuluvat käyttökelvottomiksi, on niissä usein

Kuva 8. Ehjä skeittikenkä

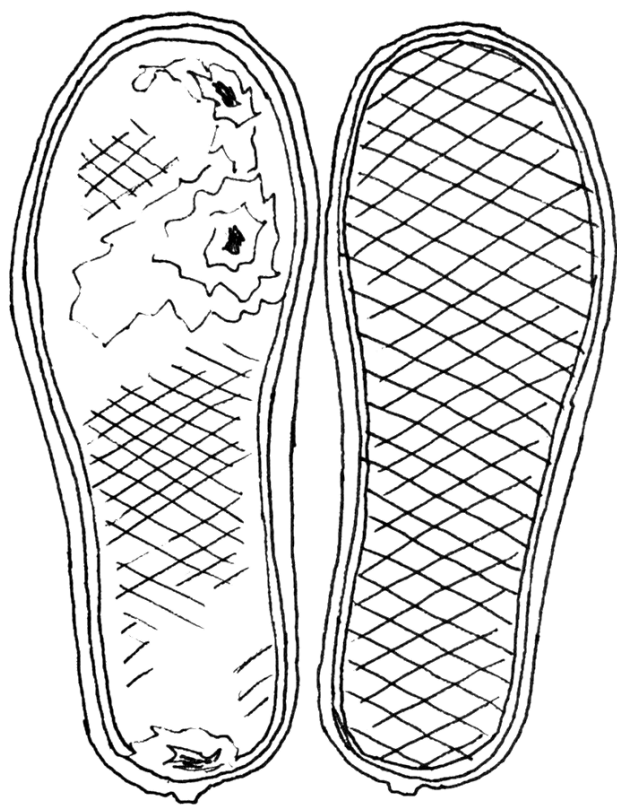

Kuva 7. Puhki kulunut skeittikenkä

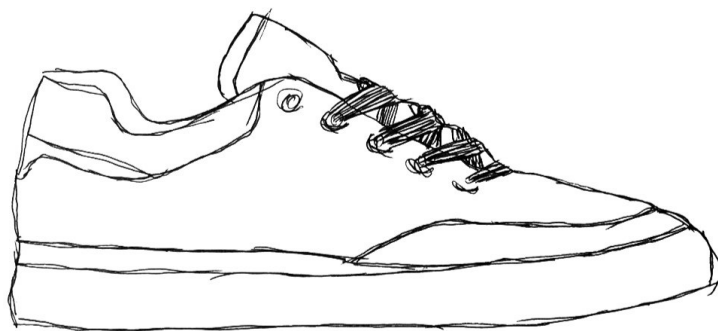
pohja hioutunut sileäksi ja kengän pinta on usein kulunut jopa puhki. Kenkien pohjissa ei näin ollen ole enää sitä haluttua kitkaa, ja skeittauksesta tulee kulu-neilla kengillä vaikeammin hallittavaa. Skeittikengät ovat löystyneet ja todennä-köisesti kuluneet pohjasta myös puhki, jonka takia kenkiä ei voi oikein käyttää enää vapaa-ajallakaan, sillä ne saattavat päästää esimerkiksi pohjasta veden läpi.

Vanhoilla kengillä on myös terveydellisiä vaikutuksia, sillä vanhat löystyneet rik-kinäiset kengät eivät enää pysty tarjoamaan samanlaista tukea ja suojaa jaloille kuin uutena (Pelto).

Kenkien käyttöikä pystyy hieman pidentämään esimerkiksi kenkiä liimaamalla. Aloittelijoilla kenkien kuluminen saattaa olla myöskin nopeaa, vaikka taitotasoa ei vielä ole vaativiin temppeihin. Usein aloittelijat hinkkaavat huomaamattaan kengän pohjaa grippiin etsimällä oikeaa asentoa jaloille ponnistukseen. Ja jos vaikka alkaa vasta harjoittelemaan ollieta sekä kickflippiä, niin usein liikettä tehdään korostetusti, ennen kuin oikea tekniikka löytyy. Tämä kuluttaa kenkiä myös merkittävästi.

Kuva 10. Vasemmalla kulunut puhki kulunut kengänpohja oikealla ehjä

Kuva 9. Joihinkin skeittikengämalleihin on lisätty kumivahvik-keita, jotta kenkä säilyisi pidempään ehjänä

6 Nykyinen kenkäteollisuus

Maailmassa tuotetaan 24 miljardia kenkäparia vuodessa, joista lähes 90 % Aasian halvan työvoiman maissa. Vastuullisuus kaikessa maailman tuotannossa alkaa nosta päätään, mutta silti kenkäteollisuuden ongelmakohtiin ei ole puuttu tarvittavalla volyymilla.

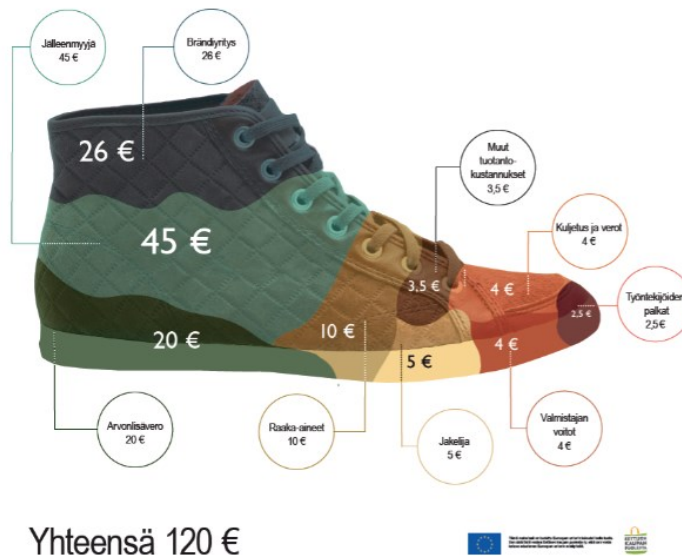

Kuva 11. Maailmassa tuotetaan 24 miljardia kenkäparia vuodessa

Yleiskuva kenkäteollisuudesta ja sen aiheuttamista laajoista ongelmista on huolestuttava. Vuosittain heitetään noin 300 miljoonaa kenkäparia kaatopaikalle, jossa maatumiseen kuluu arviolta 30–40 vuotta. (Insider) Myös vastuullisuus- ja viherpesu hankaloittavat kuluttajan konkreettista tiedonhankintaa.

Suurin osa päästöistä aiheutuu materiaalien tuotannosta sekä tuotteiden valmistuksesta. Kengät ovat suhteellisen monimutkainen valmistaa (vrt. esim. vaatteeseen) ja työvaiheita on useita. Lisäksi kengistä saadut tuotot jakautuvat

hyvin epätasaisesti. Monesti myös kenkien valmistuksessa käytetään liimoja tai muita kemikaaleja, jos tarvitaan vaikka vedenpitävää pintaa tuotteeseen.

Kuva 12. Kengän tuoton jakautuminen 2015

7 Eetti ry kenkäränkkäys

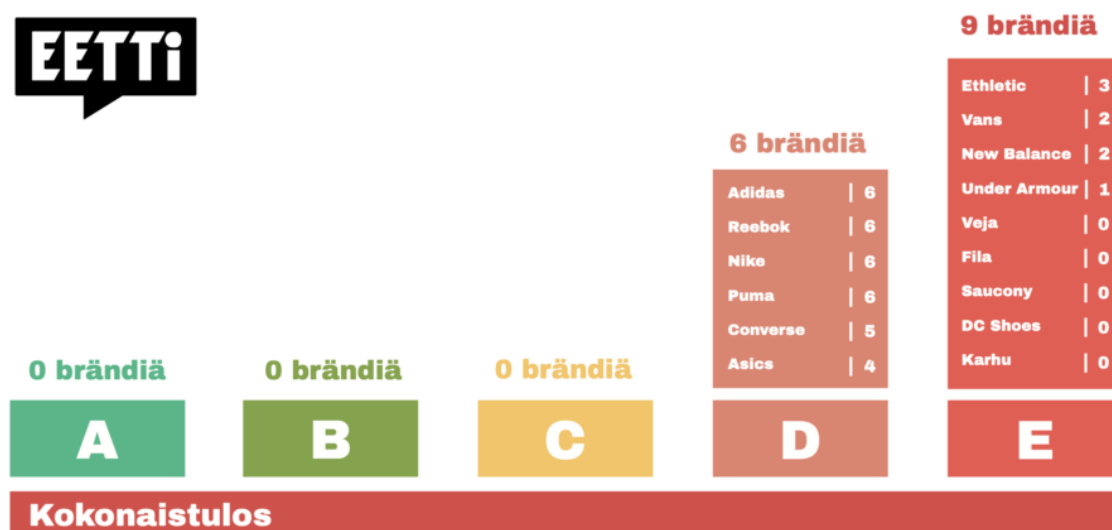
Kansalaisjärjestö Eetti ry edistää oikeudenmukaista maailmankauppaa, kestäviä tuotantotapoja ja vastuullista kuluttamista. Eetin joukkorahoituksella toteutettu vastuullisuusarvio julkaistiin maaliskuussa 2021.

Eetti ry käytti Rank a Brand metodia, jossa on kolme kategoriaa: ilmasto, ympäristö, työ- ja ihmisoikeudet. Vertailuun valittiin 15 urheilu ja vapaa-ajan kenkiä valmistavia yrityksiä. Skeittikenkiä valmistavia brändejä oli mukana muun muassa Adidas, Nike, Converse (omistaja Nike), DC shoes, New Balance ja Vans.

Talvella 2021 valittujen merkkien verkkosivut sekä julkisesti saatavilla olevat vastuullisuusraportit ja -katsaukset olivat tarkastelun kohteena. Jokaisen merkin kohdalla täytettiin arviointitaulukot, jotka lähetettiin yrityksille tarkastettavaksi. Vain Adidas, Karhu ja Puma vastasivat tarkistuspyyntöön, johon heillä oli kolme viikkoa aikaa.

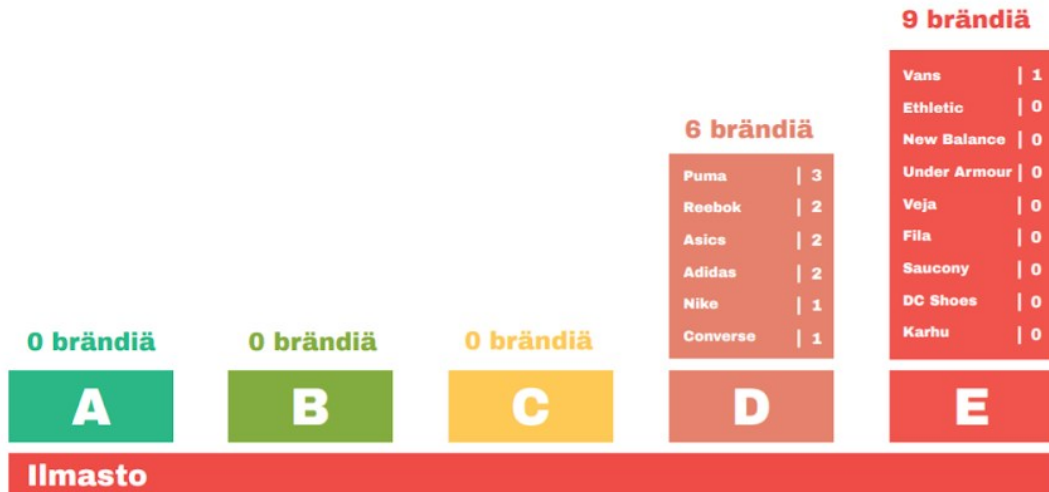
Vastuullisuusarviossa kiinnitettiin huomiota nimenomaan brändien vastuullisuusviestinnän epäselvyyteen. Monien yritysten nettisivuilta löytyy jonkin verran tietoa vastuullisuudesta ja ympäristöasioista, mutta konkreettisia lukuja tai esimerkiksi materiaalien alkuperää on kuluttajan vaikea löytää. Tämän vuoksi pisteitä sai arvostelussa vain hyvin konkreettisista luvuista ja raporteista sekä vain, jos tiedot ovat julkisia. Myöskään mielikuvia, suunnitelmia tai lupauksia ei huomioitu tässä.

Kolmasosa vertailtavista yrityksistä ei saanut ainuttakaan pistettä ja kaikki sijoituivat kahteen huonoimpaan kategoriaan. Parhaiten menestyivät isot yritykset, jotka ovat aikaisemmin olleet kansalaisjärjestöjen kampanjoinnin kohteena.

Kuva 13. Vastuullisuusvertailun konaistulos

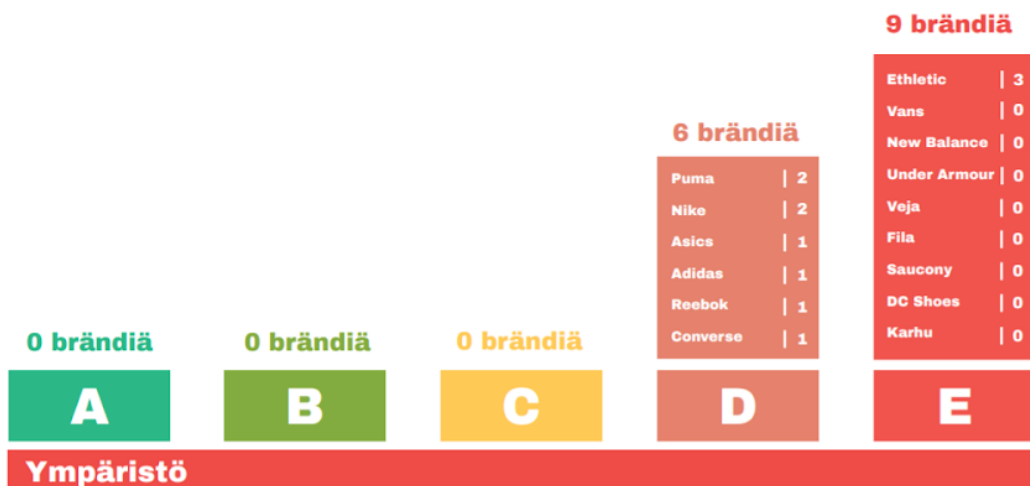
Ilmasto-osiossa huomioidaan yrityksen hiilijalanjälki: yrityksen suorat päästöt, muualta ostettu sähkö sekä muut epäsuorat päästöt. Puma, Adidas (+ Reebok) ja Asics jakoivat eniten konkreettista tietoa yrityksensä ilmastovaikutuksista sekä olivat pienentäneet hiilijalanjälkeään edellisestä raportointivuodesta.

Kuva 14. Vastuullisuusvertailun ilmasto-osion tulos

Nike (+ Converse) oli myös selvittänyt hiilijalanjälkensä tuotantoketjun toiminnasta, jossa suurin osa päästöistä yleensä muodostuu.

Uusiutuviin energianlähteisiin lasketaan aurinko- ja tuulivoiman lisäksi esimerkiksi ekosertifioitu vesivoima. Yritysten tuli prosenttiosuuksien lisäksi pystyä kertomaan sähkön lähteet. Yrityksistä ainoana Puma sai pisteitä uusiutuvien energialähteiden käytöstä, sillä heidän kuluttamasta sähköstä 79 % on aurinko- ja tuulivoimaa.

Kuva 15. Vastuullisuusvertailun ympäristöosion tulos

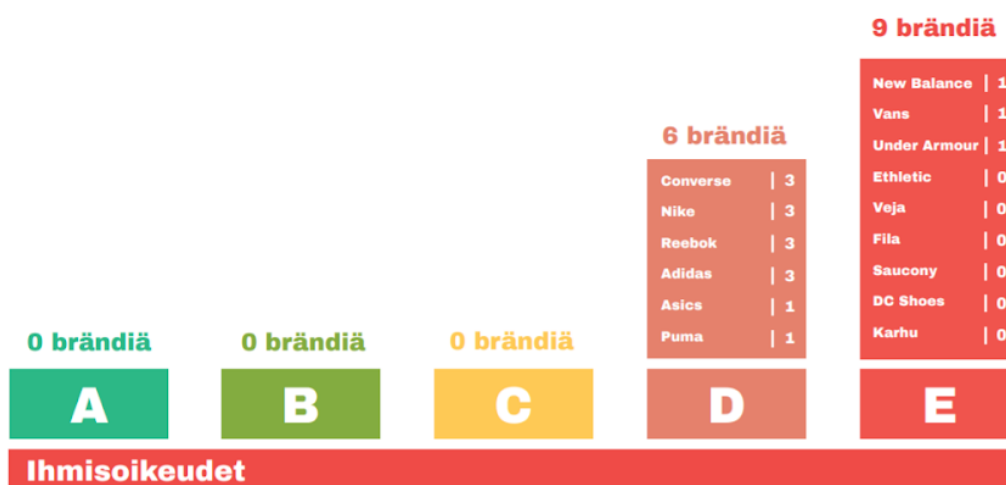
Ympäristöosiossa sai pisteitä vastuullisesti tuotettujen raaka-aineiden käytöstä (esim. kierrätysmateriaalit, luomupuuvilla, -hamppu ja -pellava, Tencel, Lyocell). Myös käyttökiellosta haitallisille kemikaaleille ja sen seurannasta, pakkausmateriaaleista, ja toimista kenkien elinkaaren pidentämiseksi tai kierrätyksen parantamiseksi sai pisteitä.

Vaikka esimerkiksi Nike ja Adidas käyttävät jo nyt tuotannossaan vastuullisesti tuotettuja raaka-aineita, ei niiden osuutta materiaalihankintojen kokonaismäärästä ilmoiteta missään.

Vastuulliseksi brändätyn Vejan verkkosivuilta löytyy paljon yksityiskohtaista tietoa sertifikaateista sekä esimerkiksi puuvillatuottajien kanssa tehtyjen sopimusten yksityiskohtia. Veja ei julkaise vastuullisuusraporttiaan kuten muut isot yritykset. Sivuilta ei löytynyt suoria vastauksia Eetti ry:n teettämiin peruskysymyksiin, joten pisteitä ei herunut yhtäkään.

Yksikään yritys ei ole päässyt täysin eroon kielletyistä kemikaaleista tuotantolaitoksissaan. Kaikkien samaa tehdasta käyttävien yritysten tulisi kieltää haitallisten kemikaalien käytön, jotta sitä voitaisiin seurata paremmin.

Osa yrityksistä ei julkaise minkäänlaista vastuullisuusosiota verkkosivuillaan eikä tuotteen alkuperää tai valmistusmaata löydä mistään. (Eetti 2021a.)

Kuva 16. Vastuullisuusvertailun ihmisoikeusosion tulos

Työelämä- ja ihmisoikeusosiossa on todellakin parannettavan varaa. Tuotteet valmistetaan useimmiten riskimaissa, jossa minimipalkka ei yksinkertaisesti riitä elämiseen. Näissä maissa toimivien yritysten täytyisi noudattaa ehdotonta huolellisuutta ja läpinäkyvyyttä. (Eetti 2021a.)

Listan brändeistä kahdeksan julkaisee ensimmäisen portaan tuottajan eli kenkien kokoonpanotehtaat. Adidas ja Nike julkaisevat lisäksi informaatiota valmistajista, joiden tehtaissa suoritetaan intensiivisimmät tuotannon vaiheet, kuten värjäykset ja valkaisu. Myös kaikki materiaalityöntekijät ilmoitetaan. (Eetti 2021a.)

Kuluttajana voit vaatia esimerkiksi somen kautta brändeiltä vastuullisuutta. Eetti ry kannustaa kolmen kohdan vaatimukseen:

1. elämiseen riittävä palkka
2. arvoketjun päästöjen vähennys
3. kestäviä materiaaleja ja läpinäkyvyyttä

Minulle Eetti ry:n kasaama informaatiopaketti oli melko pysäyttävä, vaikka kenkäteollisuuden ongelmista olinkin suhteellisen tietoinen. On todella huolestuttavaa ja kummallista, että vielä 2021 saa antaa saastuttavien tunnettujen brändien pauhata rahankiilto silmissä välittämättä ympäristöstä tai vastuullisuudesta. Raportti antaa kattavan yleiskuvan nykyisestä tilanteesta kaunistelematta ja lupauksia huomioimatta. Toivotaan, että lupaukset kantavat hedelmää ja jatkossa nekin voidaan laskea mukaan yritysten konkreettiseen vastuunkantoon. (Eetti 2021a.)

8 Haastattelu

Tarkoituksena oli toteuttaa kaksi sähköpostihaastattelua. Toinen vastuulliselle kenkämerkille ja toinen skeittikenkiin erikoistuneelle yritykselle. Haastattelujen avulla toivoin saavani monipuolisia näkökulmia ja ratkaisuehdotuksia tutkimusongelmaan. Haastattelut toteutettiin englanniksi. Kysymykset täytyi muotoilla huolellisesti, jotta ne olisivat mahdollisimman rehellisiä, ajatuksia herättäviä ja laajoja, mutta silti tarkoin rajattuja.

Nyt kävi kuitenkin niin, että skeittikenkiä valmistava yritys ei vastannut minulle lopulta ollenkaan haastattelukysymyksiin, vaikka sähköpostiyhteys oli jo välillämme alkanut. Olin valmistellut laajan kirjon tiukkoja, mutta neutraaleja informatiivisia kysymyksiä ja annoin heille riittävästi aikaa niiden läpikäymiseen ja joustin vielä muutamaan kertaan omista deadlineistani. Olin toivonut saavani edes jotakin konkreettista informaatiota heiltä, sillä asia on tärkeä ja olen saanut vihiä, että vastuullisuusasiat olisivat perusarvoja heidän toiminnassaan.

8.1 Rens Original

Pääsin laatimaan haastattelun suomalaiselle käytetyistä kahvipavuista lenkkareita valmistavalle yritykselle, Rens Originalille. Se on perustettu 2019 vietnamlaisistaustaisten suomeen aikoinaan opiskelemaan tulleiden nuorten Jesse Tranin ja Son Chun toimesta.

Rens tarjoaa innovatiivisia lenkkareita, jotka on valmistettu käytetyistä raaka-aineista. He luovat kahvi- ja muovijätteistä uusia tuotteita ja niiden kautta kokemuksia kuluttajille. Rensin ainutlaatuinen tapa käyttää jätteitä vähentää kaatopaikalle päätyvää ruokahävikkiä ja pienentää asiakkaiden hiilijalanjälkeä kengien suhteen.

Rensin ympäristöystävällisen kengän suunnittelu lähtee siitä, että tarkastellaan monipuolisesti prosessin eri osa-alueita. Näin kokonaiskuva tuotteen vastuullisuudesta hahmottuu. Rens tutkii jatkuvasti käyttämiään materiaaleja, jotta kehittyisivät vielä vastuullisemmaksi yritykseksi. Rensillä on vain samoja arvoja ja

materiaali-, valmistus- ja markkinointipolitiikkaa noudattavia yhteistyökumppaneita.

Kaikki Rensin tuotteet valmistetaan Vietnamissa, yhtiön perustajien kotimaassa. Rensin lankatoimittaja kerää kahvijätteet suurilta kauppaketjuilta Itä-Aasiasta, materiaalien tuotantopisteen läheltä. Ne yhdistetään käytettyjen muovipullojen kanssa ja lämpötilamuutosten ja veden avulla muodostuu lopulta tuotteissa käytettyä materiaalia. Rens on patentoinut kahvista valmistettavan langan ja sen tuotantotekniikan, ja kokee sen tärkeänä etenkin pienille yrityksille.

Tuotteen koko elinkaari on huomioitu ja välipohja voidaan hajottaa ja tehdä siitä esimerkiksi materiaalia juoksuratoihin, leikkimattoihin tai jopa huonekaluihin. Kengän yläosa voidaan kierrättää lähes samalla menetelmällä kuin se luotiin. Tämä ei ole kuitenkaan vielä taloudellisesti kannattavaa. Toistaiseksi Rens siis keskittyy kengän elinkaaren pituuden maksimointiin.

Yrityksille kestävä suunnittelu ja tuotanto tarkoittavat suureen vastuuseen sitoutumista. Koko tuotteen ja kaiken sen ympärillä tapahtuvan toiminnan tulee olla linjassa keskenään ja mistään osa-alueesta ei voi vastuullisuuskysymyksissä lipsua. Hinnan tulee myös pysyä valtavirtakuluttajalle realistisena, jotta uudet kestävätkin innovaatiot löytäisivät tiensä perille vastuullisena vaihtoehtona.

Kenkäteollisuuden keskeisiä ongelmia ovat nykyisten kenkien kierrättämisvaikeudet, kestävätkin materiaalit ovat vielä kalliita ja kengät ovat nopean kulutuksen tavaraa eli niillä on lyhyt elinkaari. Lisäksi olisi elintärkeää, että isot brändit näyttäisivät enemmän mallia.

Rens pitää kiertotalouden toteutumista kenkäteollisuudessa mahdollisena ja halua nähdä tulevaisuuden, jossa hallitukset voisivat yhdessä asettaa yleismaailmallisen standardin materiaalien kierrätykselle. Julkinen ja yksityinen sektori voisivat yhdistää voimansa investoidakseen suljetun kierron tulevaisuuteen. Ihmisrotu ei ole koskaan tuhannut yhtä paljon kuin nyt, joten on ratkaisevan tärkeää käyttää materiaaleja uudelleen ja sisällyttää niitä kaikkiin kulutustuotteisiin, etenkin kenkiin.

9 Vaihtoehtoisia materiaaleja

Nykyään on lukemattomia tapoja sekä materiaaleja valmistaa niin sanottuja ekokenkiä. Tutustuin muutamiin potentiaalisiin vaihtoehtoihin, mitä voisi mahdollisesti hyödyntää myös skeittikenkien tuotesuunnittelussa.

Haluan selvittää mahdollisimman kattavasti, mitä tähän mennessä on tehty ympäristöystävällisemmän kenkäteollisuuden saralla. Pohdin myös, että olisiko mahdollista kehittää jo olemassa olevan tekniikan avulla täysin uudenlaista skeittikenkää.

9.1 Kaktuksesta valmistettu tekonahka

Los Angelesilainen Clae valmistaa vastuullisia 100-prosenttisen luomuja tennareita kaktuksista. Heidän innovaationsa valmistaa tekonahkaa kaktuksesta tehtiin yhteistyössä DESSERTO®:in kanssa. (Clae 2021)

Vegaaninen nahka on valmistettu Meksikossa kaktuksen kypsistä lehdistä, jolloin kasvi itsessään ei vahingoitu. Luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi kaktuksia kastellaan sadevedellä sekä lannoitetaan maan omilla mineraaleilla. USDA (United States Department of Agriculture) on sertifioinut Claen materiaalin orgaaniseksi/luomu tuotteeksi. (Clae 2021)

Clae on suunnitellut kenkiä jo kahdenkymmenen vuoden ajan, ja heille erityisen tärkeää on tuotteiden korkea laatu sekä kestävyys. Kengät ovat minimalistisen tyylikkää, ajattomat ja käyttömukavuudeltaan erinomaiset pehmeytensä ansiosta. He haluavat jatkuvasti kehittää toimintaansa ja pyrkivät lisäämään täysin vegaanisten tuotteiden määrää valikoimassaan. Nyt 1/3 heidän tuotteistaan on vegaanisia. (Clae 2021)

Claen verkkosivut ovat raikkaat ja kutsuvat. Niistä huokuu luonnollisuus ja kattavan informaation perusteella brändi vaikuttaa vastuulliselta ja läpinäkyvältä. He

puhuvat avoimesti siitä, että myös he itse kyseenalaistavat toimintaansa, jonka ansiosta tuotteet kehittyvät jatkuvasti ekologisempaan suuntaan. Heidän innovaationsa vaikuttaa todella toimivalta ja koen, että kaktuksen lehdistä valmistettua ympäristöystävällistä nahkaa voisi soveltaa moneen eri käyttötarkoitukseen.

Tällä hetkellä heillä ei ole käytössä omaa kierrätysprosessia, eli heidän tuotteitaan ei voi palauttaa takaisin kiertoon. He kuitenkin tekevät paljon töitä sen eteen, että tämä olisi tulevaisuudessa mahdollista. Nyt he keräävät esimerkiksi kotitalousjätteitä sekä auttavat puhdistamaan merta keräämällä muoviroskaa yhdessä kalastajien, yksityishenkilöiden ja paikallisten organisaatioiden kanssa. Näistä jätteistä sitten valmistetaan erilaisia kuituja, mitä he voivat käyttää tuotteissaan. (Ks. Clae 2021.)

Clae ohjeisti minua laittamaan kengät käytön jälkeen sekajätteeseen, kun kyyin heidän Chatissaan kenkien kierrättämismahdollisuuksista.

9.2 Biohajoavat kengät

Adidaksen valikoimasta löytyy biohajoavat juoksukengät, jotka on kehitetty yhteistyössä AMSilkin kanssa. AMSilk keskittyy synteettisiin biohajoaviin aineisiin. Heidän kehittämänsä materiaali muistuttaa hämähäkkien kutomaa silkkiä, mutta se valmistetaan suurissa biotankeissa bakteerien avulla. AMSilkin innovaatio on todella potentiaalinen, sillä he lupaavat kestäväää materiaalia, joka on täysin biohajoavaa. Kestävyys on kenkien kohdalla yksi vaadituimmista ominaisuuksista ja etenkin skeittikenkien kohdalla. Adidaksen lisäksi monet muut pienemmät yritykset ovat kiinnostuneita materiaalin hyödyntämisestä. (One Moment & Wired)

Adidaksen kenkämalli ei suoraan sovellu skeittaukseen, mutta kuidusta voisi todennäköisesti kutoa tiivistä kangasta, jota voisi käyttää skeittikenkien valmistamiseen.

Kyseisestä materiaalista valmistetut kengät lajitellaan siis biojätteeksi käytön jälkeen. Käytössä ne eivät sentään ala kompostoitumaan, sillä ne tarvitsevat hajoamiseen otolliset olosuhteet, eli biojäteympäristön ja bakteereita. (One Moment & Wired.)

Reebokilta löytyy myös valikoimastaan täysin biohajoavat kengät, jotka on valmistettu värjäämättömästä maissimateriaalista. Reebokin Future Teamin mukaan biohajoavien kenkien valmistaminen on ollut haastavaa, mutta ehdottoman tärkeää, sillä nykyisin kengät valmistetaan pitkälti öljypohjaisista materiaaleista. Tämä kuluttaa ympäristöä ja fossiilisia polttoaineita hyvin mittavissa määrissä, sillä uusia kenkäpareja valmistetaan yli biljoona vuodessa. (One Moment.)

OAT Shoes on hollantilaisen Christiaan Maatsin 2010 perustama yritys. Maats saa inspiraationsa hyvistä tarinoista ja epätavallisista mahdollisuuksista, jotka kyseenalaistavat nykyisiä näkökulmia maailmasta. ”Meillä on mahdollisuus elää harmoniassa luonnon kanssa, jos olemme ennakkoluulottomia, innovatiivisia ja uskallamme epäonnistua kokeiluissamme.” (Oat & Maats.)

OAT Shoes yhdistää luonnon ja teollisuuden ennennäkemättömällä tavalla. Kengät ovat täysin biohajoavat ja ne voi käytön jälkeen istuttaa maahan, jonka seurauksena kengät alkavat maata ja puhkeavat kirjaimellisesti kukkaan. (Oat & Maats.)

Verkkosivuilla ei ollut oikeastaan ollenkaan mitään konkreettista dataa kenkien hiilijalanjäljestä, käytetyistä materiaaleista tai valmistusprosessista.

9.3 Suljetun ympyrän saavuttanut kenkä

Nolan Walshin vuonna 2019 perustama Nothing New on tennarimerkki, joka valmistaa rentoja vastuullisia tennareita. Nimensä mukaan Nothing New käyttää vain ja ainoastaan kierrätettyjä materiaaleja tuotteissaan. (Insider & Nothing New 2021).

Jokainen pari sisältää 5,6 muovipulloa ja säästää vettä 160 litraa verrattuna perinteisiin vastaaviin puuvillasta valmistettuihin kenkiin. Kengissä käytetty muovi on 100 % kierrätettyä ja kenkien muut osat on valmistettu kierrätetystä puuvillasta, kalaverkoista, kumista sekä korkista. Kenkälaatikkokin on valmistettu kierrätetystä paperista. (Nothing New 2021)

Nothing New'n verkkosivuilla on kattavaa informaatiota materiaaleista, hiilineutraaliudesta ja siitä, kuinka he haluavat kantaa vastuun nyt ja heti ja kehittyä jatkuvasti vastuullisemmaksi brändiksi.

Nothing New ilmoittaa verkkosivuillaan avoimesti laskevansa hiilidioksidipäästöt jokaisessa kengän elinkaaren vaiheessa: materiaalien hankinnassa, tuotannossa, kuljetuksessa, varastoinnissa yms. He investoivat hiilidioksidipäästöjä kompensoiviin hankkeisiin, joihin sisältyy hiilen talteenottoa ja varastointia, metsien kunnon ylläpitoa, tuulienergian tuotantoa sekä fossiilisten polttoaineiden korvaamista biopohjaisilla polttoaineilla (Nothing New 2021). He haluavat todellakin pyrkiä hiilineutraaliuteen ja näiden toimien avulla pystyvät poistaa ympäristöstä enemmän hiiltä kuin mitä tuottavat.

Heillä on esimerkiksi käynnissä Virtuous Circle -ohjelma: he tarjoavat 20 dollaria jokaista heille palautettua kenkäparia vastaan, jotta tuotteiden raaka-aineet pysyisivät kierrossa, eivätkä päätyisi kaatopaikalle (Nothing New).

Kengät ovat tyylikkään minimalistiset, ajattomat ja kaikin puolin houkuttelevat kasaan ommellut cupsole kengät (Nothing New). Otinkin yhteyttä heidän asiakaspalveluunsa, sillä heillä olisi jo skeittikenkiin sopiva rakenne, ja ne ovat liimattomat ja täysin uudelleen kierrätettävät. He sanoivat vievänsä ideoita eteenpäin ja pyrkivät tarttumaan tähän mahdollisimman pikaisesti.

10 Benchmarking

Selvitän ja tutkin skeittikenkien nykyisiä valmistustapoja ja niistä aiheutuvia ympäristövaikutuksia, vaihtoehtoisia mahdollisuuksia sekä brändien kantamaa vastuuta. Lisäksi analysoin niiden mallia, rakennetta ja suhdetta vastuullisuuskysymyksiin.

10.1 Nike Flyleather

Syyskuussa 2020 ikonisesta Stefan Janoskin skeittikengästä julkaistiin ympäristöystävällisempi versio, Nike SB Zoom Stefan Janoski FL RM. Uusi materiaali, Flyleather koostuu vähintään 50 % kierrätetyistä nahkakuiduista. (Nike News 2020)

Osa kuiduista on kierrätettyä nahkaa ja osa tulee teollisuuden sivutuotteesta, hukkanahasta. Nahka pilkotaan/revitään/silputaan/jauhetaan takaisin kuiduksi ja yhdistetään veden avulla (hydro process) synteettisten kuitujen kanssa.

Flyleatheria pystytään valmistamaan metritavarana rullassa, joten hävikki nahkateollisuuteen verrattuna tulee olemaan melkoisen pieni. Flyleather viimeistellään lisäämällä pigmenttiä ja lopuksi kerätään rullalle odottamaan käyttöä. (Ks. Youtube, Nike SB 2020)

Uusissa Flyleather-kengissä Niken tavoitteena on myös edistää kiertotalouden toteutumista. Materiaalin ulkonäkö sekä tuntuma muistuttaa nahkaa, mutta sen ympäristövaikutukset ovat huomattavasti matalammat. Flyleatherin valmistamiseen tarvitaan 90 % vähemmän vettä kuin eläimen nahkan käsittelyyn ja tuotantovaiheisiin. Lopullinen hiilijalanjälki koko tuotteelle on 80 % matalampi kuin aidon nahkan. (Nike 2021 & Youtube, Nike SB 2020)

Kengän suunnittelussa on otettu ympäristövaikutukset huomioon muuallakin, kuin vaan aidon nahkan vaihtamisessa Flyleatheriin. Esimerkiksi nauhat ovat kierrätettyä materiaalia sekä Niken logo on brodeerattu minimalistisesti pelkällä langalla kenkään. Kengän ulkopuolella kumiosia on vielä erikseen ohennettu

tietyissä kohdissa kevyemmän ja vähemmän materiaalia vievän kengän aikaansaamiseksi. Kenkä on siis alkuperäistä huomattavasti kevyempi ja tuntuu istuvan paremmin jalkaan uutena. (Nike 2021 & Youtube, Nike SB 2020)

Stefan Janoskin alkuperäisestä ikonisesta skeittikengästä tehtiin hauska haaste, jossa vertailtiin sen kulumista vastaavaan Flyleatherista valmistettuun kenkään. Haasteessa tehtiin 100 kickflippiä molemmille kengille. Aina 20 toiston (per jalka) kohdalla kengät otettiin tarkasteluun. Jokaisessa vaiheessa Flyleatherista valmistettu kenkä tuntui pysyvän jopa paremmin kasassa kuin alkuperäinen nahasta valmistettu malli. (The Blog 2020.)

Nike on käyttänyt Flyleatheria materiaalina myös muissa kengissään. Ensimmäinen niken valmistama kenkä, jossa käytettiin Flyleatheria oli Nike Flyleather Tennis Classic, 2017. Muita ikonisia malleja, joista on kehitetty ympäristöystävällisempiä versioita ovat Air Force 1, Air Max 90, Cortez sekä Air Jordan 1. (Nike News 2018a & Nike News 2018b)

10.2 Vans

Vans brändää itseään yhä enemmän maapallon hyvinvoinnin edistäjänä/vastuullisena valmistajana. He puhuvat avoimesti ympäristövaikutuksistaan ja myöntävät, että muutoksia on tehtävä ja vielä suhteellisen nopeasti. Heidän toiminnallaan on ympäristövaikutuksia: syntyy jätettä, käytetään runsaasti vettä, ja osallistuvat ilmastonmuutokseen käyttämällä fossiilisia polttoaineita. He korostavat, että muutoksia on tehtävä ja niiden aika on nyt. (Vans a)

Vans käyttää sertifioitua Leather Working Groupin (LWG) valmistamaa nahkaa. Sertifikaatti takaa, että nahkaa jalostavat tilat mittaavat päästöarvojaan sekä aktiivisesti pienentävät omaa hiilijalanjälkeä. Tämä sisältää veden käytön, energian kulutuksen, ilmansaasteet sekä tuotannossa syntyvät jätteet. 82 % Vansin käyttämästä nahasta on LWG sertifioitua. Tavoitteena on kuitenkin päästä 100-prosenttiin. (Vans a)

Puuvilla on Vansin käytetyin raakamateriaali tuotteissaan. Puuvillan valmistamisesta ja käytöstä syntyy paljon haitallisia vaikutuksia ympäristölle. Vans kertoo sivuillaan puuvillan olevan Authentic kenkien painosta 13 %, mutta puuvillan ympäristövaikutuksen koko kengälle ovat 43 %. (Vans a)

Better Cotton Initiative (BCI) toimii vähentääkseen puuvillan ympäristövaikutuksia ja parantaa toimeentuloa ja taloudellista kehitystä puuvillan tuotantoalueilla. Vuodesta 2014 Vans on käyttänyt BCI puuvillaa jalkineiden kankaissa ja heidän tavoitteenaan on käyttää 100 % kestävästä puuvillasta vuoteen 2025 mennessä. Vans on asettanut välitavoitteita käyttämälleen BCI puuvillaosuudelleen ja nostaa sitä vuosittain.

Vansilla on nykyään valikoimassaan rajoitettuja eriä kierrätetyistä materiaaleista valmistettuja ikonisia Sk8-Hi, Slip-on ja Authentic kenkiä. Ne on valmistettu puhdistetuista vesipulloista ja jauhamalla ne ensin pieneksi muovirouheeksi. Tämän jälkeen se sulatetaan muovipelleteiksi, jonka jälkeen niistä voi valmistaa kuitua ja kuidusta lankaa.

Langasta voi käytännössä valmistaa mitä vaan kangasta (kuosi, sidos yms.) ja näin ollen koen, että mahdollisesti Vansin kaikki kangaskengät voitaisiin valmistaa tästä kuidusta! Kengissä käytetään Vansin mukaan tämän kuidun lisäksi muita ympäristöystävällisistä materiaaleja.

Kierrätettyjen PET-kuitujen käyttö vähentää 20 % hiilipäästöjä. Vansilla on Global Recycled Standard-sertifikaatti (GRS), joka lupaa PET:in tulevan kestävilta virallisilta tahoilta. (Ks. Vans b.)

10.3 Sole Technologies Institute

Omistaa kolme skeittikenkämerkkiä: Etnies, Emerica ja És.

Etniesiltä löytyy vegaaniset matalan profiilin Jameson 2 Eco cupsole skeittikengät, joissa on käytetty kierrätettyä muovia ja kumia. Cupsole -rakenteensa vuoksi ne ovat hyvin tuetut, mutta joustavat. Arvostelujen mukaan kengät tuntuvat hyvältä heti, kun ne laitetaan laatikosta jalkaan. Ostamalla parin kenkiä istutetaan samalla yksi puu. Etnies on ollut mukana uudelleen metsityksessä jo vuodesta 2011 ja he ovat istuttaneet jo yli 2 miljoonaa puuta. (Etnies2021 & Youtube, The House Outdoor Gear 2019.)

Emericalta löytyy vegaaninen skeittikenkä, mutta tarkemman informaation puutteen takia valitettavasti tulee viherpesty olo. Kenkiä brändätään vegaanisina, mutta materiaali- ja muut vastuullisuuteen liittyvät tiedot ei ole saatavilla. (Emerica 2021)

10.4 Cariuma

Cariuma on kahden brasilialaisen elämäntapalautailijan (skeitti, surffi, lumilautailu) Davidin ja Fernandon perustama yritys. He jättivät omat päivätyönsä yritysmaailmassa ja halusivat rakentaa jotain merkityksellisempää maapallolle ja ihmisille. He halusivat saada muutosta aikaan, sillä isot yritykset eivät välitä tarpeeksi kestävästä suunnittelusta ja tuotannosta. (Cariuma 2021)

Vastuullisuus, läpinäkyvyys sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ovat heidän perusarvojaan. He päättivät aloittaa oman metsitysohjelman, jonka ansiosta jokaista ostettua paria kohden istutetaan kaksi puuta Brasilian sademetsään. Myös uutiskirjeen tilauksen yhteydessä istutetaan puu. (Cariuma 2021)

Verkkosivut ovat selkeät ja informatiiviset. Graafinen ilme on raikas ja luonnonläheinen. Mahtavaa, että kerrankin visuaalinen ilme on lähellä totuutta, eikä vain viherpesua. Sivuilta löytyy omat osiot kaikelle tärkeälle tiedolle: materiaaleille,

tehtaille, toiminnalle (logistiikka) sekä giveback ja our commitment, joka sisältää vastuullisuuslupauksia tämän vuoden lopulle. (Cariuma 2021)

Cariuman valikoimasta löytyy nykyisin myös Catiba pro skeittikengä. Heidän skeittitiiminsä koostuu kovista kisaskeittaajista, somevaikuttajista ja on joukossa legendakin.

Kaikista materiaaleista ja niiden alkuperästä voi lukea lisää heidän verkkosivuiltaan. Tuotteissaan he käyttävät luonnon kumia, bambua, korkkia, sokeriruokoa, mamonaöljyä ja luomupuuvillaa ja kierrätettyä PET-muovia. Lisäksi heiltä löytyy tärkeitä sertifikaatteja ja kuluttajalle on tarjolla paljon konkreettista dataa. (Cariuma 2021)

Itse skeittikengät ovat vaikuttavat lupaavilta. Arvostelujen mukaan ne tuntuvat heti hyvältä jalassa ja pitävät huolen nilkan oikeasta asennosta. Kengät ovat tukevat mutta, silti niistä löytyy sitä haluttua liikkuvuutta. Lautatuntumaa on keuhuttu sekä niissä on pohjan/sivun vahvistetun muotoilun ansiosta todella hyvä kitka flippitemppuihin.

Kenkien muotoilu ja visuaalinen ilme on raikas ja ajaton. Oikein näppärän näköinen kenkä kyseessä. Catiba pro:sta on kaksi eri mallia saatavilla: Catiba Pro ja Catiba Pro High. Väri vaihtoehtoja on valkoisen eri sävyjä, harmaa, musta ja vaaleanpunainen. Myös pohjan väri vaihtoehdot ovat valkoinen, ruskea ja musta. (Cariuma 2021)

Tällä hetkellä Cariuman kenkiä ei voi palauttaa heille materiaaleiksi takaisin kiertoon. Niin kauan kuin kengissä on liimaa, on ne mahdoton kierrättää. (Cariuma2021, Chat -palvelu 2021)

10.5 Houkie kenkäsuoja

Houkie kenkäsuoja on täysin uusi innovaatio, jonka avulla skeittikenkien elinkaarta voidaan pidentää huomattavasti. Tuote on kenkien päälle sukan lailla asetettava kuminen/muovinen päällyskenkä/suojus, joka muistuttaa talvikeleille tarkoitettua liukuestesuojaa. Houkien avulla, itse kenkä ei pääse kulumaan ol- lenkaan.

Käyttäjien kokemuksen mukaan Houkie ei vaikuta liikaa lautatuntumaan, ja lau- dan hallittavuus säilyy. Miinuspuolena on suojan ulkonäkö. Itse skeittikenkä peittyi ja näin ollen tämä voi olla trenditietoisimmille skeittareille iso miinus ja voi suoraan vaikuttaa siihen, kuinka moni haluaa tuotetta käyttää. (Houkie: Ta- bor 2018, Hill 2018 & Braille Skateboarding 2018 & SkaterChan 2018)

Tuote suojaa myös jalkoja ja pehmentää iskuja, eli näin ollen sopii erityisesti matalapohjaisemmille vulkkikengille. Monet skeittaajat pitävät kenkiä suhteelli- sen tiukalla ja haluavat niiden olevan juuri sopivat, ei yhtään liian isot. Houkien avulla kenkä säilyttää muotonsa ja tuntuu aina tukevalta ja tarpeeksi tiukalta jal- kaan. Suojaa voi myös muotoilla keittämällä paremmin kenkiin sopivaksi. (Hou- kie 2021)

Houkiesta on tällä hetkellä yksi malli, kolmessa eri koossa. Tuote maksaa noin 20 euroa eli on kyllä todella edullinen verrattuna uusiin kenkiin. Missään ei luke- nut tuotteen vastuullisuudesta tai edes käytetyistä materiaaleista. Laitoin heille sähköpostia asiasta, mutta eivät ole ainakaan vielä palanneet asiaan.

Jos tuotteen voisi valmistaa täysin kierrätetyistä ja uudelleen kiertoon päätyvistä materiaaleista, saisi tälle upealle innovaatiolle suljetun tuotannon ympyrän. Tämä olisi yksi potentiaalinen tapa helpottaa skeittikenkäteollisuuden aiheutta- maa ympäristökuormaa.

10.6 Benchmarking yhteenveto

Kenkäteollisuudessa on paljon vaihtoehtoisia tapoja suunnitella ja valmistaa hyödyntäen esimerkiksi jo olemassa olevia innovaatioita. Jostain syystä tähän ei ole vielä skeittikenkien suunnittelussa tartuttu isolla volyyymilla. Skeittikenkien elinkaari on hälyttävän lyhyt verrattuna sen aiheuttamiin hiilidioksidipäästöihin ja muihin eettisiin ongelmiin.

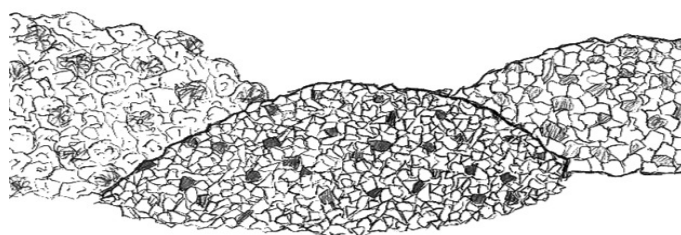
Onneksi markkinoilta kuitenkin löytyy muutamia vaihtoehtoja kestävästi valmistettujen skeittikenkien rinnalle. Löysin myös paljon hyviä vaihtoehtoisia brändejä, materiaaleja ja uusia innovaatioita, joiden avulla skeittikenkäteollisuutta tuntuisi olevan helppo kehittää nopeasti vastuullisempaan suuntaan.

Tilanne on nyt karu ja pysäyttävä, mutta muutos on mahdollista ja jo alkanut. Vastuullisempien valmistustapojen ja ihmisten näkökulmien kehittyessä olemme koko ajan lähempänä valoisampaa ihmiskunnan kohtaloa.

11 Kenkien keräys

Kenkien keräys on suora polku kierrätykseen. Usein ne joutuvat kaatopaikalle, jolloin materiaalien hajoaminen tuottaa kaatopaikkakaasuja kuten metaani- ja hiilidioksidiseoksia. Metaanikaasu vangitsee 30 kertaa enemmän lämpöä itseensä kuin hiilidioksidi. (Save The Soles 2021)

Nikellä on käytössään myös Pohjois-Amerikassa sekä Euroopassa konsepti nimeltään Reuse-A-Shoe program. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jälleenmyyjän kaupassa on Niken pahvilaatikko, johon voi lahjoittaa käytettyjä ja puhki kuluneita kenkiä. Kengät lähetetään Nikelle hyötykäyttöön ja niistä jauhetaan materiaalia uudelleen lopulta

Kuva 17. Kierrätettyjen kenkämateriaalien rakenteita

takaisin kuluttajan käyttöön. Tämä edistää kiertotalouden toteutumista ja antaa materiaalille mahdollisuuden pysyä kierrossa. (The Instep & Nike 2021 & Youtube, Nike SB 2020)

12 Skeittikengän elinkaari

Oma ehdotukseni kestäväälle skeittikengälle on kaavion mukainen suljetun ympyrän kenkä. Kaikki kaavion osa-alueet otetaan huomioon ja mistään periaatteista ei jousteta. Vaihtoehtoja on, joten käytetään niitä. (Kuva 20.)

Nopea kehitys kohti vastuullisempaa skeittikengää voisi lähteä lainsäädännöllä tuotannon eri osa-alueisiin vaikuttamisella. Luontomme on hälyttävän huonossa kunnossa ja muutoksia tarvitaan nyt. Järeitä keinoja on käytettävä tai voi olla liian myöhäistä

Kengän läpinäkyvä suunnittelu, tuotanto ja markkinointi on materiaalilähtöistä, vastuullista sekä eettistä. Raaka-aineet ovat 100-prosenttisesti uudelleen kierrätettäviä ja materiaalia voidaan jatkojalostaa myös muiksi tuotteiksi.

Ostetusta ja palautetusta parista istutetaan puu ja palautetuista kengistä saa alekupongin seuraavaan tilaukseen. Kuljetukset on kompensoitu ja koko tuotteen tuotantoketjussa käytetään vain uusiutuvaa sertifioitua energiaa.

Tavoitteena suljettu kiertotalouden ympyrä

Kenkä valmistetaan täysin kierrätetyistä materiaaleista

Skeittikenkä on lyhyen elinkaaren tuote, joten kestävä suunnittelu ehdoton

Kiertoon päätyvistä materiaaleista muitakin tuotteita

Suljetun ympyrän tuotteen patenteja voisi myydä/jakaa ja tehdä yhteistyötä, jotta innovaatiot leviäisivät mahdollisimman laajalle

Takaisinlähetyksen mahdollisuus, täysin uudelleen kierrätettävä

Alennus uudesta tuotteesta palautuksen yhteydessä

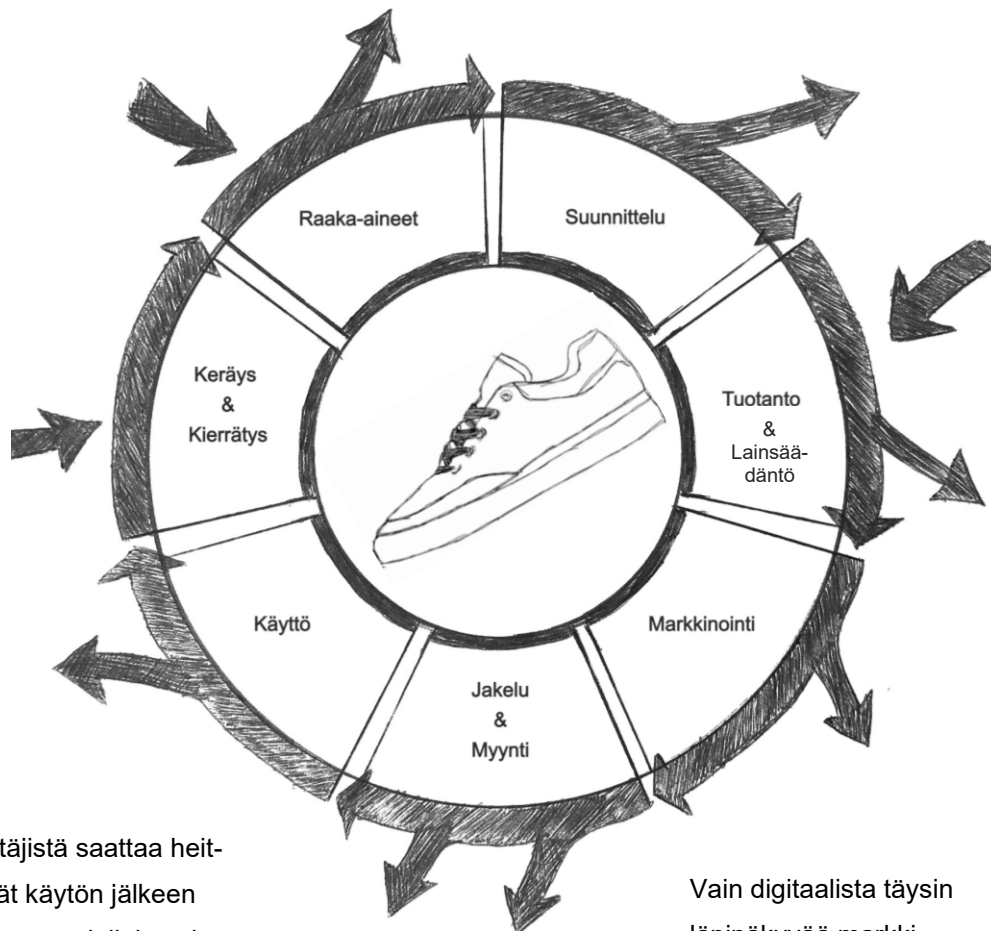
Kaikki osat uudelleen kierrätettäviä

Osa käyttäjistä saattaa heittää kengät käytön jälkeen sekajätteeseen, jolloin suljettu ympyrä ei toteudu

Tehdään palautuksesta helppoa ja uusi normi. Palautetusta parista etukoponki tai istutettu puu

Täysin kierrätettävät ja uudelleenkäytettävät pakkausmateriaalit

Puun istutus ostetusta ja palautetusta parista

Lainsäädännöllä vaikuttaminen, uusiutuvat energialähteet, jätteen määrä minimoidaan ja kaikki materiaalit olisivat käytettäviä, ei hukkamateriaalia

Sosiaaliset, ympäristölliset ja taloudelliset vaikutukset otettu huomioon

Tuotanto siellä, missä vähiten haittaa ympäristölle

Vain digitaalista täysin läpinäkyvää markkinointia

Yhteistyöt, patentit, mallistot

Kuva 18. Visioni vastuullisesta skeittikengästä

13 Yhteenveto

Tutkielman valmistuminen on ollut monipuolisesti haastava, mutta innostava prosessi. Alkukartoitus sekä ongelman laajuuden ja moniulotteisuuden ymmärtäminen ovat vaatineet aikaa. Työn etenemiseen ja rakenteeseen vaikutti se, että ensin piti syventyä kenkäteollisuuteen yleisesti ja sen keskeisimpiin kehityskohteisiin. Tämän jälkeen piti pohtia sen suhdetta skeittikenkäteollisuuteen ja toisin päin.

Prosessin alussa tietotulvaa täytyi alkaa jäsentelemään. Aiheen esittely, johdanto ja skeittauksen esittely lyhyesti, mutta tarpeeksi herättävästi oli haastavaa. Kun kuuluu johonkin ryhmään ja on siinä kulttuurissa vahvasti läsnä, on välillä vaikea hahmottaa, minkälainen olisi potentiaalisen opinnäytetyön lukijan tietämys ja suhde skeittaukseen.

Prosessin edetessä valitsemani aiheen laajuus selkeni. Myös kaikenlaista tietoa etsiessä toistui sama ongelma. Tiedonkeruu neutraaleista lähteistä on haastavaa sen puutteen, luotettavuuden ja viherpesun mahdollisuuden takia.

Mentoristani Samuli Heinosta oli suuri apu prosessissa, sillä hänellä on laajat kontaktit monialaisesti. Hän sai hoidettua minulle haastateltavat henkilöt ja pääsin nopealla aikataululla valmistelemaan ensimmäistä virallista haastattelua aiheen kannalta vaikutusvaltaisilta brändeiltä erittäin tärkeästä ja merkittävästä aiheesta.

Haastatteluun liittyvä viestintä ja kysymykset hoidettiin englanniksi. Täytyi olla tarkkana, että osaa muotoilla kysymykset tarpeeksi objektiivisesti, jotta niihin vastattaisiin mahdollisimman rehellisesti ja avoimesti. Haastattelu löytyy liitteistä ja koosteessa pohdin brändin vastausten suhdetta käsittelemääni tutkimusongelmaan. Haastattelu antoi realistisen, mutta toiveikkaan, Eetti ry:n kanssa yhteisen lopputuleman kenkä- ja skeittikenkäteollisuudesta.

Itse skeittaajana hieman lannistuin, kun toinen haastateltava ei vastannutkaan kysymyksiin. Olin niin ylpeä siitä mahdollisuudesta, joka tämän haastattelun

avulla olisi voinut levitä suurempaan tietoisuuteen esimerkiksi skeittaajien keskuudessa. Se olisi tullut herättämään keskustelua ja olisimme saaneet mahdollisesti paljonkin muutoksia aikaan omassa suhtautumisessamme esimerkiksi tähän kenkien kulumisongelmaan ja siihen, että se ylipäätään olisi silmissämme ongelma eikä normi.

Olisimme voineet alkaa itsekin innovoimaan skeittaajien keskuudessa ja vaatimaan kestävämpiä ratkaisuja helpommin, jos tietäisimme, että isotkin brändit tekevät sitä samaa työtä jatkuvasti ja läpinäkyvästi.

Koen, että oma roolini syvällä skeittikulttuurin parissa on kerryttänyt minulle arvokasta tietoa ja toiminut hyvänä lähdepankkina tätä tutkielmaa tehdessä. Olen käynyt lukuisia keskusteluja vuosikymmeniä harrastaneiden skeittaajien kanssa. Tunnen niin taitavaa ja monipuolista kaiken ikäistä porukkaa skeittauksen ansiosta. Joukossa on voima.

14 Pohdintaa

Olen pöyristynyt siitä, kuinka vapaasti maapallolle saa tuottaa materiaa siivoamatta sotkujaan ja kantamatta vastuuta. Varsinkin, kun meillä olisi kaikki mahdollisuudet tehdä asiat yksinkertaisesti paremmin. On mahtavaa, että näihin ongelmiin on pikkuhiljaa alettu puuttua vaateteollisuuden lisäksi kenkäteollisuuden saralla. Vielä, kun saataisi hyperkulutustuotteille nopeasti hiilineutraaleja vaihtoehtoja, niin oltaisi menossa kovaa vauhtia uuden kehityksen ja ymmärryksen tielle.

Tuntuu, että ongelmaa ei ole vielä tunnustettu, sillä monen tunnetun brändin verkkosivuilla ei mainita mitään tuotteiden materiaaleista tai niiden alkuperistä. Tarjolla on paljon eri kenkämallistoja lukuisilta tunnetuilta brändeiltä ja uusia mallistoja tulee jatkuvasti lisää. Siltikään todella harvalta merkiltä löytyy valikoimastaan vastuullisempaa ja ympäristöystävällistä suunnittelua noudattavaa mallistoa.

Monilla merkeillä (edellä mainituillakin) on runsaasti valikoimassaan kierrätettyjä jalkineita, mutta skeittaukseen suunniteltuja sellaisia ei jostain syystä vain ole, vaikka luulisi kenkien suunnittelijoiden tietävän skeittikenkien elinkaaren ongelmallisuuden.

Meistä skeittaajista kumpuaa elämäniloa ja tervettä leikkisyyttä. Sisäinen lapsemme on läsnä aina, kun skeittaamme. Näin ollen egolle esimerkiksi materialistisesta näkökulmasta ei jää hirveästi tilaa. Meillä ei ehkä ole niin syvää tarvetta menestymiselle ja sosiaaliselle hyväksynnälle, minkä vuoksi usein samalla skeitatessa saatetaan esimerkiksi päivitellä maailman tilaa, mutta myöskin pohdita jatkuvasti ratkaisuja keskusteluissa nouseviin ongelmiin.

Olisimme täydellinen kohderyhmä, sillä tuote on tällä hetkellä kestämaton hyperkulutustavara. Hyvän suunnittelun avulla meistä voisi saada helposti tuhansia halukkaita muuttamaan kenkäteollisuutta ja vaihtamaan vastuullisempaan vaihtoehtoon.

Kollektiivinen ihmiskunnan herääminen on käynnissä. Se laajentaa ihmismielen käsitystä omasta itsestä, ympäristöstä ja muista ihmisistä. Maapallosta. Tilanteen kriittisyys ja ajankohtaisuus puskee ihmisiä yhdistämään voimansa ja kantamaan sosiaalisen vastuun.

Olemme nyt siinä risteyskohdassa, jossa on viimeistään aika tarttua näihin ongelmiin ja muuttaa maailmaa. Jos haluamme kehittää skeittikenkäteollisuutta eteenpäin, niin se on vain meidän vastuullamme. Yhdistetään voimamme ja jaetaan innovaatiomme, jotta tämä paikka olisi parempi elää. Elämisen arvoisen, myös tulevaisuuden lapsille ja heidän lapsenlapsilleen. Jotta ihmiskunta ja maapallo voisi pelastua tämän sukupolven ansiosta. Koska asioille tehtiin jotain.

15 Mentorin palaute

”Opinnäytetyön aihe on hyvin ajankohtainen sekä laaja ja haastava. Nanette rakensi toimivan kokonaisuuden, jossa raapaistaan pintaa monipuolisesti aiheen eri osa-alueilla.

Rakenne on selkeä ja yhtenäinen visuaalinen ilme sopii opinnäytetyön tyyliin.

Aihetta olisi voinut rajata tarkemmin, mutta ymmärrän, että se on ollut varmaan hankalaa. Opinnäytetyöstä välittyy fiilis, että Nanette on halunnut tuoda omaa näkökulmaansa esiin lukijalle, jotta aiheen tärkeys ja tutkimusongelma olisi kaikille selkeä.”

-Samuli Heino

Lähteet

Adidas. 2016. <<https://www.wired.com/2016/11/compost-adidas-spider-silk-shoe/>> (luettu 4.2.2021)

Arsutoria. 2018. <<https://arsutoriamagazine.com/nike-flyleather-the-super-material-for-sustainability>> (luettu 4.2.2021)

Cariuma. 2021a. <<https://int.cariuma.com/pages/about-us-sustainability>> (luettu 10.4.2021)

Cariuma. 2021b. <<https://int.cariuma.com/pages/about-us>> (luettu 10.4.2021)

CCS, The Blog. 2020. <https://shop.ccs.com/the_catalog/200-kickflips-the-stefan-janoski-flyleather-vs-original-suede/> (luettu 4.2.2021)

Maats, C. <<http://www.christiaanmaats.com/oat-shoes>> (luettu 7.4.2021)

Clae. 2021. <https://clae.eu/pages/cactus-collection-coming-soon>> (luettu 2.4.2021)

Day Off. 2020. <<https://thedayoff.fi/>> (luettu 11.4.2021)

Dr. Pelto, D Central Massachusetts Podiatry. <<https://www.centralmasspodiatry.com/blog/the-damage-pain-old-or-bad-shoes-can-cause>> (luettu 6.4.2021)

Eetti. 2021a. <<https://eetti.fi/wp-content/uploads/2021/03/Eetin-kenkarankkays-2021.pdf>> (luettu 6.4.2021)

Eetti. 2021b. <<https://eetti.fi/2021/03/16/lenkkari-ja-tennarifirmat-floppasivat-vas-tuullisuusvertailussa/>> (luettu 6.4.2021)

Eetti. 2021c. <<https://eetti.fi/toiminta/teemat/vaatteet-ja-kengat/>> (luettu 6.4.2021)

Emerica. 2021a. <<https://www.emerica.com/eu/footwear/vegan/>> (luettu 22.2.2021)

Emerica. 2021b. <https://www.emerica.com/eu/footwear/romero/romero-laced-6102000089.html?dwvar_6102000089_color=063#start=4> (luettu 22.2.2021)

Etnies. 2021. <<https://www.etnies.com/eu/buy-a-shoe-plant-a-tree/>> (luettu 23.4.2021)

Houkie. 2021. <<http://houkie.com/>> (luettu 17.4.2021) (videot: Youtube, Tabor, S. 2018. Hill, J 2018. Braille Skateboarding. 2018. SkaterChan. 2018.)

Insider. <<https://www.businessinsider.com/sustainable-sneaker-brands?r=US&IR=T>> (luettu 6.4.2021)

Insider. <<https://www.businessinsider.com/nothing-new-sneakers-re-view?r=US&IR=T>> (luettu 20.2.2021)

Insider c. <<https://www.businessinsider.com/nothing-new-sneakers-re-view?r=US&IR=T>> (luettu 20.2.2021)

Madehow. <<http://www.madehow.com/Volume-6/Skateboard.html>> (luettu 12.3.2021)

Masterclass. <<https://www.masterclass.com/articles/a-guide-to-skateboard-parts>> (luettu 12.3.2021)

Nike. 2021. <<https://www.nike.com/help/a/recycle-shoes>> (luettu 20.2)

Nike News. 2020. <<https://news.nike.com/footwear/nike-sb-zoom-janoski-flyleather-rm-official-images-and-release-date>> (luettu 4.2.2021)

Nike News. 2018a. <<https://news.nike.com/news/flyleather-air-force-1>> (luettu 4.2.2021)

Nike News. 2018b. <<https://news.nike.com/news/what-is-nike-flyleather>> (luettu 4.2.2021)

Nothing New. 2021.. <<https://nothingnew.com/pages/materials>> (luettu 20.2.2021)

Oat 2021 <<https://www.oatshoes.com/about>> (luettu 7.4.2021)

One Moment <<http://onemoment.fi/uusimpia-biohajoavia-kenkamalleja/>> (luettu 2.4.2021)

Salmi, J. 2011. Helsingin Sanomat Mielipide. <<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000004809234.html>> (luettu 10.4.2021)

Save The Soles. 2021. <<https://www.savethesoles.net/new-page-3>> (luettu 23.4.2021)

The Instep. <<https://www.soccerpro.com/theinstep/dont-throw-them-away/>> (luettu 20.2.2021)

The Manual. <<https://www.themanual.com/fashion/nothing-new-sustainable-sneakers/>> (luettu 20.2.2021)

The Shoe Industry a. <<https://theshoeindustry.weebly.com/environmental-impact.html>> (luettu 1.4.2021)

The Shoe Industry b. <<https://theshoeindustry.weebly.com/disposal-alternatives.html>> (luettu 6.3.2021)

Vans. <<https://www.vans.co.uk/thewall/style/how-are-vans-shoes-made.html>> (luettu 6.4.2021)

Vans a. <<https://www.vans.com/sustainability.html>> (luettu 22.2.2021)

Vans b. <<https://www.vans.com/customs-designs.slip-on-recycled-materials.6f7d56729c89402395c13393ef3602ee.html?style=VC0288>> (luettu 22.2.2021)

Youtube c <<https://www.youtube.com/watch?v=7aTqXYXfnWo>> (luettu 22.2.2021)

Youtube, Nike Skateboarding. 2020
<<https://www.youtube.com/watch?v=17IPP4bkVQc>> (luettu 20.2.2021)

Youtube, The House Outdoor Gear. 2019. <https://www.youtube.com/watch?v=QU4MQ_2Sp5M> (luettu 22.2.2021)

Kuvalähteet

Kuva 1. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 2. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 3. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 4. Nanette Eskola 2021.

Kuva 5. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 6. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 7. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 8. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 9. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 10. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 11. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 12. Eetti. 2021c. <<https://eetti.fi/toiminta/teemat/vaatteet-ja-kengat/>> (luettu 6.4.2021)

Kuva 13. Eetti. 2021d. <<https://eetti.fi/2021/03/16/lenkkari-ja-tennarifirmat-flop-pasivat-vastuullisuusvertailussa/>> (luettu 6.4.2021)

Kuva 14. Eetti. 2021a. <<https://eetti.fi/wp-content/uploads/2021/03/Eetin-kenka-rankkays-2021.pdf>> (luettu 6.4.2021)

Kuva 15. Eetti. 2021a. <<https://eetti.fi/wp-content/uploads/2021/03/Eetin-kenka-rankkays-2021.pdf>> (luettu 6.4.2021)

Kuva 16. Eetti. 2021a. <<https://eetti.fi/wp-content/uploads/2021/03/Eetin-kenka-rankkays-2021.pdf>> (luettu 6.4.2021)

Kuva 17. Eetti. 2021a. <<https://eetti.fi/wp-content/uploads/2021/03/Eetin-kenka-rankkays-2021.pdf>> (luettu 6.4.2021)

Kuva 18. Eetti. 2021a. <<https://eetti.fi/wp-content/uploads/2021/03/Eetin-kenka-rankkays-2021.pdf>> (luettu 6.4.2021)

Kuva 19. Nanette Eskola. 2021.

Kuva 20. Nanette Eskola. 2021

Liitteet

Rens Original Interview

Personal

1. How did you get into the shoe industry and what was your vision back then?

Has it changed during these couple years?

- I was working in the Game industry before making the switch and joined Rens as an Executive Assistant for the CEO. Although this was not my first time working in the Fashion Manufacturing sector, I was new to the Footwear industry. Working closely with the Executives of a small startup meant I had the opportunity to not only participate in all areas of the business but also to: from production to logistics, marketing to customer service, and other important sides that are usually left unseen, such as HR and legal matters.

- I learned that sustainability, although being simply put down on many flashy articles online through vague actions, means a great commitment for companies. Not only the sourced materials and manufacturing process need to reach a certain sustainability standard, all of the other processes following them like shipping, distributing, storing, etc., have to also be as efficient and “green” as possible while still balancing out on the price tag, making it affordable to mainstream consumers. Many big companies, despite claiming that their products are committed to sustainability, do not necessarily keep 100% of their product journey as nature-friendly as it could have been.

2. What do you think is your biggest achievement in the shoe industry?

- Bringing together a group of talented people and make sure they received the right support and have the best possible environment to bring sustainability to the masses.

Sustainability

3. In your point of view, what types of things does the sustainability of a shoe consist of?

- For a holistic view of sustainability, you can always categorize your actions by the pillars of sustainability: social, environmental, and economic. Do they make an improvement for our society? Does it work toward more environmentally-friendly practices for production and logistics? Are people well-compensated and is it economically sustainable? If it checks all three boxes then it is a decision worth exploring. If not, you develop the idea until it does. We believe the path to sustainability starts with small incremental changes and every decision we make is examined through the lens of “does this make a change for the better?” It is a non-stop process.

4. What kinds of problems does the shoe industry face in terms of sustainability?

To name a few:

- Difficulty to recycle shoes already manufactured
- Top-mind brands not using enough sustainable materials
- High cost on sustainable materials
- The high level of wear-and-tear on footwear creates an expedited life cycle compared to other fashion articles.

5. What kinds of solutions is your brand offering or planning to present to these problems? How big an impact do you believe you can make?

- We offer an innovative sneaker made from old raw materials to create new products for new experiences. Our research on new sustainable materials and technologies decreases the food waste to landfills and lowers the customers' footprint of their footwear. All this while working with partners with values aligned with ours and with sustainable policies for our materials, manufacturing, and marketing.

Materials, manufacturing and marketing

6. How did you come up with the idea of using coffee as a raw material and how did you start exploring the possibilities it offers as a material to be used in shoes?

7. Where do you collect the coffee and plastic waste and where do you manufacture it?

- Our yarn supplier collects coffee grounds/waste from major convenience store chains in East Asia, close to our material's point of production.
- All our shoes are manufactured in Vietnam, the home country of our Co-Founders.

8. How is the coffee gathered and how do you produce it into yarn?

- As previously mentioned, our spent coffee grounds (SCGs) are collected from major convenience store chains in East Asia. These coffee grounds are combined with polyethylene terephthalate (PET) from post-consumer bottles through a low-temperature, high-pressure, and energy-saving process and a filament is drawn from this mixture.

9. Are you satisfied with your products or is there something that could still be done even more sustainably?

- As much as we love our coffee sneakers, we believe they can always be more sustainable, of course! We work hard to improve not only our products but also our policies and structures to be more sustainable every day.

10. Do you have a patent for your materials or your products? What do you think about patenting an innovation from a sustainability perspective?

- The coffee yarn used in making Rens coffee sneakers are patented and its production technology is protected. For Rens, we have our brand and

shoe design trademarked in many big markets. I think patenting and protecting your products is an inevitable part of innovation, especially when it comes to small brands. However, I think brands, no matter their sizes, should be open to more collaborations so that innovative technologies/materials can be shared respectfully and sustainability can be spread and become the new norm quickly.

11. What are the most potential materials and manufacturing ways now and what kinds of materials and manufacturing solutions are still needed?

- We believe our coffee material contains endless possibilities for different applications. In every production process, there are always new efficiencies to be found. We are working diligently to move all the production processes closer to diminish the environmental impact of moving components from disparate locations as well as researching new and emerging processes and materials.

12. What kind of impact has your customers' and suppliers' demands on your designing and manufacturing? Is there a growing demand for more sustainable shoes?

- Our customers' and suppliers' requests and desires are always heard and considered as well as those of our workers. Our next product will address a couple of major customer requests, making sure that sustainability can be cool and helpful in everyone's daily life. The demand for more sustainable shoes is increasing every day. We hope that one day sustainable fashion will be the default option available.

Circular economy

13. Do you think it's possible that all shoes could be made of recycled materials in the future? Why yes, or why not?

- Yes, of course, it's possible. Not only is it possible but we hope to see a day where it is the absolute standard. The human race has never produced as much waste as it does right now. It will be crucial to repurpose and incorporate it into every consumer product, let alone just footwear. Our product demonstrates that not only can you repurpose waste products into something functional, but your product can actually be improved by its inclusion.

14. Is it possible to tear your shoes back into fiber and keep the materials in a circle?

- It is possible. We know that our product doesn't disappear once the customer takes their last step in their pair of Rens. We deeply care about our product's entire lifecycle. Our midsole can be broken down and made into running tracks, playmats, or even furniture. Our upper can be recycled in much the same method as it was created. While these methods are plausible, they are still a bit further down the timeline to become economically sustainable. For now, and we are constantly looking for new solutions to increase our product's longevity and durability to extend its lifecycle as long as possible.

15. How could the shoe industry benefit from the circular economy?

- Less investment in raw materials. Lower energy costs for the processing of materials and production. Cleaner factories and their surrounding environments. All this and a product that the customer can truly feel good about. We believe that there is nothing but benefits.

16. What should be done to achieve a closed-loop?

- The main issue lies in scale and infrastructure. It will take more than a single entity to invest the considerable capital to create local facilities to both limit unnecessary shipping of components as well as the creation of the unified systems needed to serve a global consumer base. We would love to see a future where governments can come together to set a universal standard for the recycling of these materials and the public and private sectors can join forces to invest in the future of closed-loop fashion.

